

- Везани цемент има структуру комплексног композита кога чине **матрикс** (метал-полиакрилатни гел Са и Al полиакрилата) и **пуниоци** (језгра стакла обложена силицијумовим хидро-гелом)

РЕАКЦИЈА ВЕЗИВАЊА ГЛЦ

ДОБРЕ ОСОБИНЕ ГЛЦ

- Биокомпатибилност
- Антикариогени ефекат
- Атхезивност
- Не трпе значајне димензионе промене при везивању
- Коефицијенат термичке контракције и експанзије сличан је глеђи и дентину
- Биоактивност у току везивања ствара се хибридни слој на месту споја врши се размена јона

АТХЕЗИВНОСТ ГЛЦ

- Атхезивна веза за **зубна ткива** и **денталне металне легуре**
- COOH гр. се везују за Ca^{++} тврдых зубних ткива остварујући **хемијску везу**
- Површина зуба мора да буде **чиста**
- Кондиционира се **10 -40%** **полиакрилном кис** (танинском, лимунском)
- Уклања се размазни слој и преактивирају се **Са** и **фосфатни јони** повећава се хемијска активност и стварају се услови за бољу размену јона
- Замешани цемент мора да се стави у контакт са површином зуба пре него што је почела иницијална фаза везивања док има **слободних COOH група да постоји квашење површине зуба**
- У току везивања ствара се **хибридни слој** на месту споја врши се **размена јона**
- Веза са каријесним дентином је значајна у атхезивној стоматологији у **педодонцији**

НЕДОСТАЦИ ГЈЦ

- Недовољна механичка отпорност
- Осетљивост на дисбаланс воде
- Кратко време за рад дуго време везивања
- Растворљивост
- Порозност
- Естетске особине

ГЛАС ЈОНОМЕР ЦЕМЕНТИ

- Конвенционални
- Ојачани
- Хибридни смолом ојачани и компомери

- Да би се повећала чврстоћа цементу
- **Гјц дисперзне фазе** убачена је велика концентрација стакла која садржи дисперговане честице ојачавајућих кристала
- **Гјц ојачани влакнима** **стакла**, силицијума, угљеника
- **Гјц ојачани металима** убачене честице амалгамског праха, сребро
- **Кермет** синтеровано стакло са металом сребра, злата (**Cer** – amic + **met**- al)

ОЈАЧАН ГЈЦ

- Надоградња виталних зуба
- Надоградња авиталних зуба
- Цементирање протетских надокнада

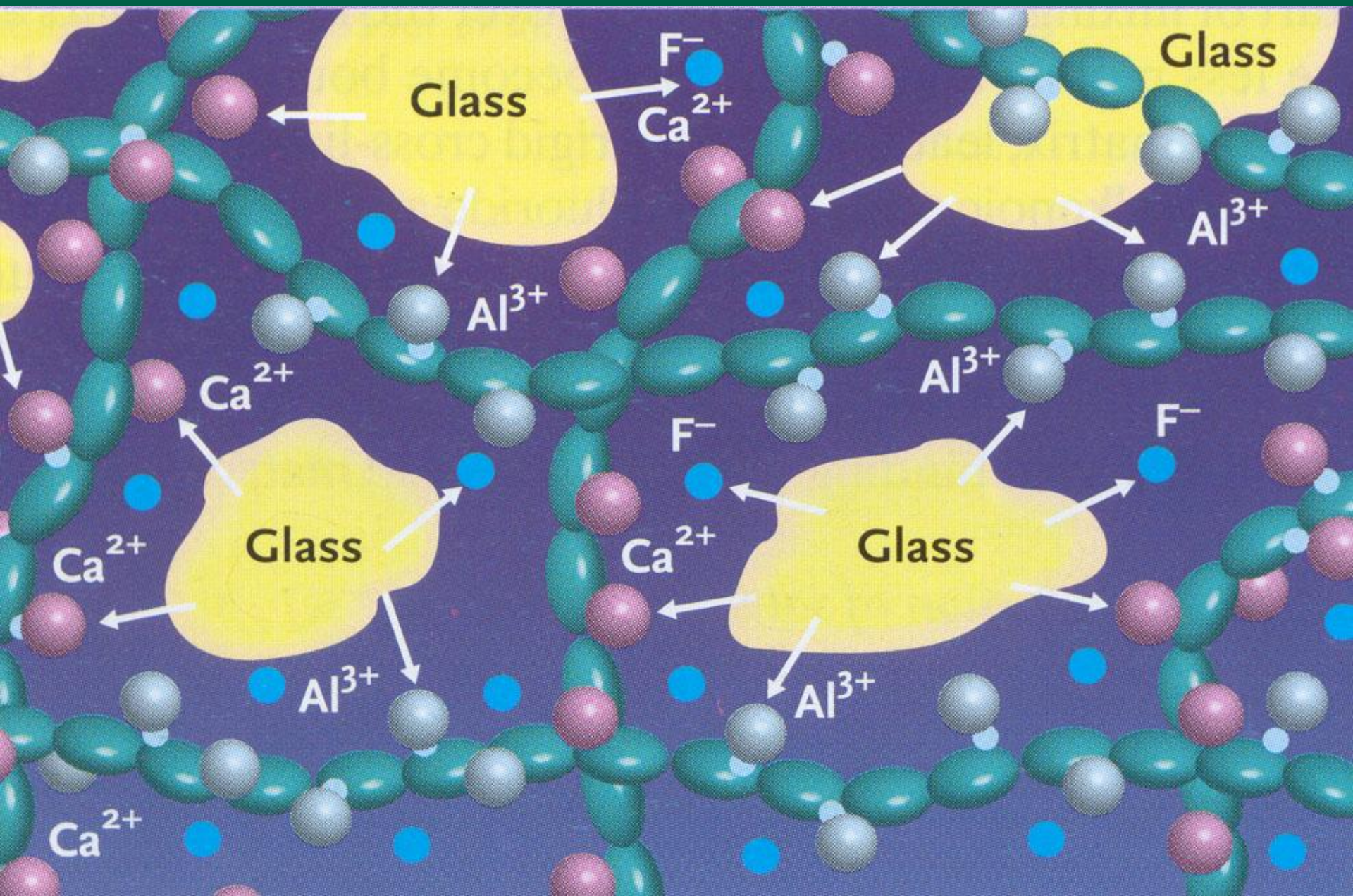

КОНВЕНЦИОНАЛНИ (ПРАХ И ТЕЧНОСТ)

ОЈАЧАНИ ГЈЦ (КАПСУЛИРАНИ ГЈЦ)

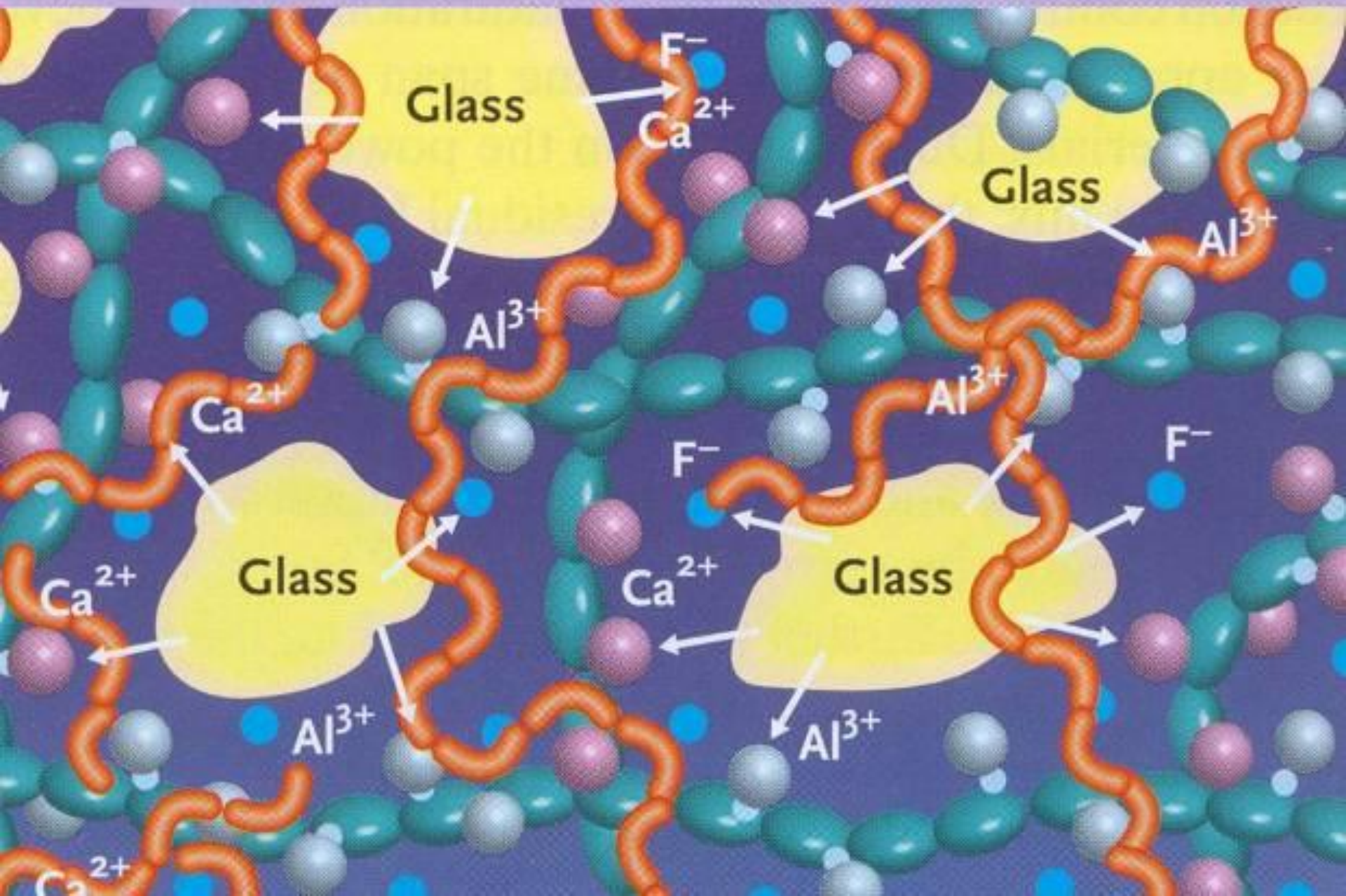

ГЛАС ЈОНОМЕР ЦЕМЕНТИ

ГЛАС – ЈОНОМЕР ОЈАЧАЊА СМОЛОМ

ХИБРИДНИ ГЈЦ

- Да би се поправиле механичке и естетске особине а задржале добре особине гјц атхезивност, биокомпатибилност антикариогено дејство направљени су хибридни гјц који представљају **комбинацију гјц и композитних смола**
- Постигнуто је естетско побољшање, брже везивање, почетне заштите баланса воде и механичких особина, али се изгубило на биокомпатибилности, антикариогености, атхезивности

ХИБРИДНИ ГЈЦ

- Комбинација комп. смола 20% и гјц 80%
- **Процес везивања**
- **Полимеризацијом** хемијском или светлосном 40 сек
- **Хемијском ацидо - базном реакцијом**
- Од композита – боље механичке и естетске особине
- Од ГЈЦ – атхезивност, антикариогеност, биокомпатиб.

Од смола се користе 10 -30% :

BIS-GMA (Bis-Feol-Glicid-Metakrilat)

TGDMA (Tri-Etilen-Glikol-Dimetakrilat)

GDMA (Glicerol-Dimetakrilat)

HEMA (Hidroksi-Etil-Metakrilat)

Разлика између ГЈЦ и Компомера

LC Глас - јономер:

- Ацидобазна реакција
- Садржи 20% смоле
- Ослобађа флуориде

Антикариогени ефекат

Компомери:

- Композитна смола (90%)
- Минимално ослобађање флуорида

Антикариогени ефекат
???

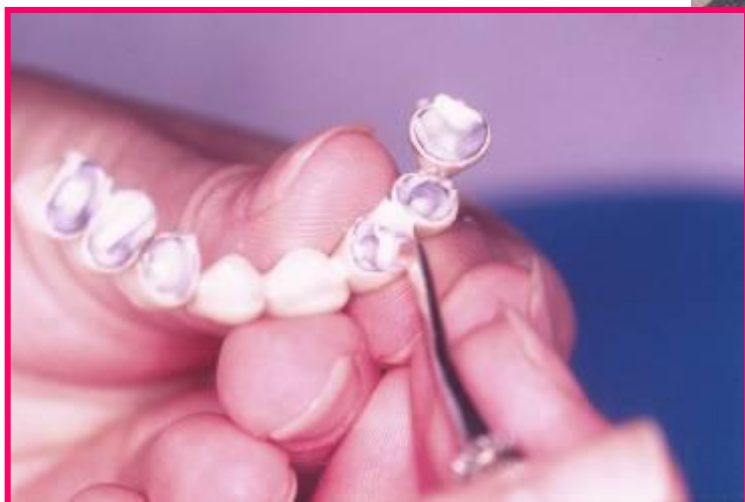

КЛАСИФИКАЦИЈА ГЈЦ

- **ТИП I** - гјц за цементирање протетских надокнада и пуњење канала
- **ТИП II**- гјц за испуне (естетски и ојачани)
- **ТИП III**- гјц као заштитна подлога, за заливање фисура, за заштиту врата зуба
- Постоји **КЛАСИЧАН** и **ХИБРИДНИ** гјц у све 3 групе
- **КОМПОМЕР**- хибридни у виду једне пасте

ТИП I

За цементирање фиксних надокнада за пуњење канала корена

ТИП II за испуне

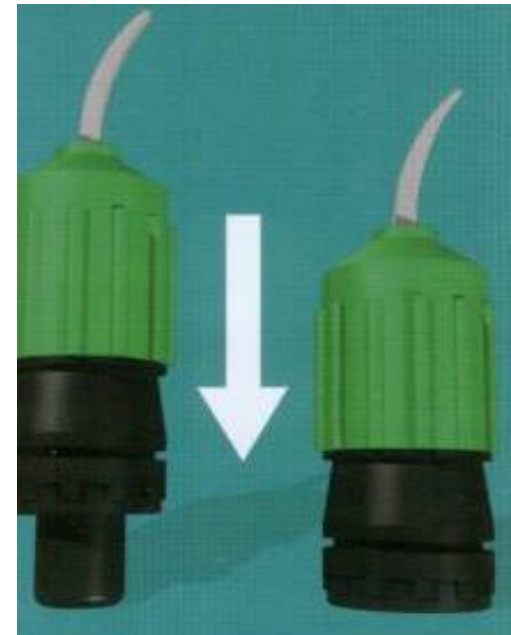

ојачани

конвенционални

**КАПСУЛИРАНИ ГЛЦ
СВЕТЛОСНО
ПОЛИМЕРИЗУЈУЋИ
ЗА III IV КЛАСЕ
МАЊЕ ЧЕСТИЦЕ ВЕЋА
ЕСТЕТИКА**

ПРЕТРЕТИРАЊЕ ПОЛИАКРИЛНОМ КИС

ПОСТУПАК РАДА

ИСПИРАЊЕ

НАНОШЕЊЕ ГЛЦ

ОБЛИКОВАЊЕ

ПОЛИМЕРИЗАЦИЈА

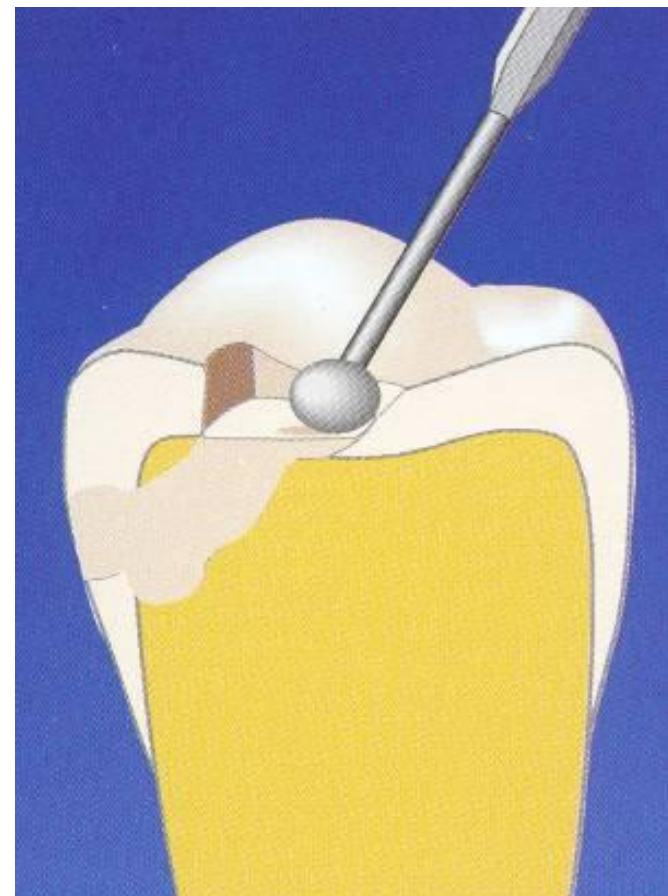
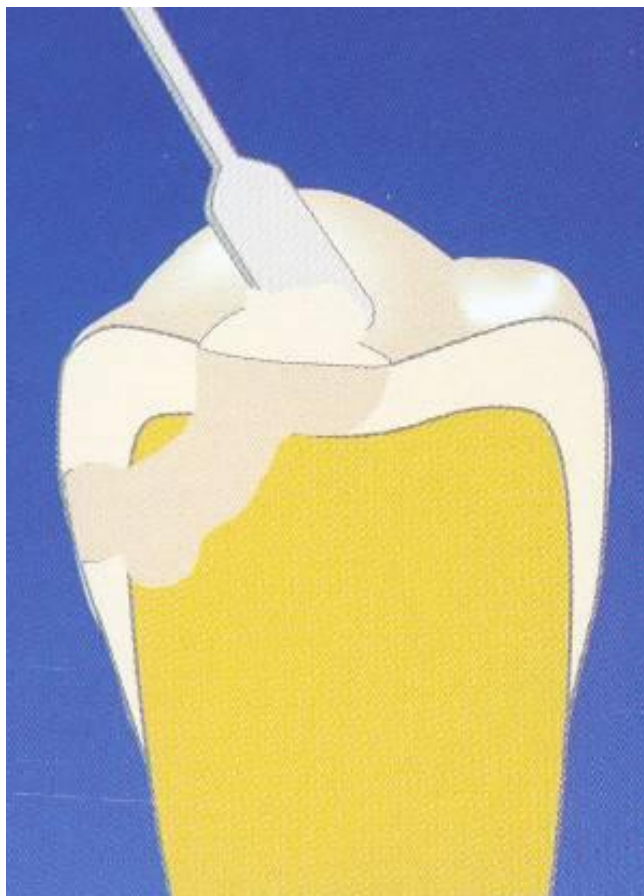
ЗАШТИТА ЛАКОМ

ЗАВРШНИ ИСПУН

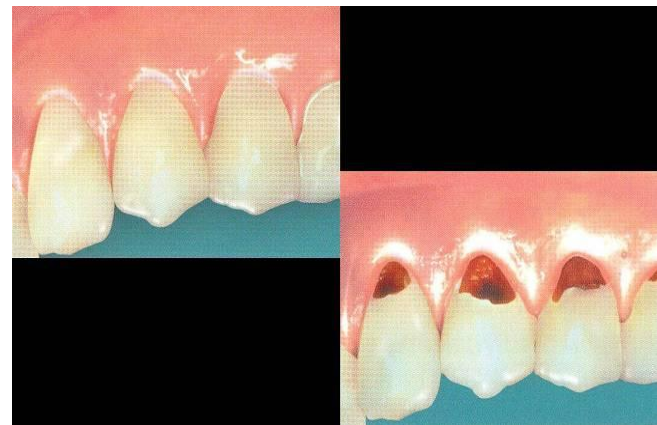
ПРИМЕНА ГЈЦ КОД ТУНЕЛ ПРЕПАРАЦИЈЕ

КАКО НИЈЕ МОГУЋА ПОЛИМЕРИЗАЦИЈА КОРИСТЕ СЕ
САМОВЕЗУЈУЋИ КОНВЕНЦИОНАЛНИ ИЛИ ОЈАЧАНИ
ГЈЦ

АТРАУМАТСКИ РЕСТАУРАТИВНИ И ТРЕТМАН (АРТ)

- Уклањање каријеса ручним инструментима (**екскаватор**), испира се водом, сушење куглицом вате, може и **хемијско уклањање каријеса**, кавитет се **кондиционира полиакрилном кис**, **затвара се ГЈЦ**, вишак се уклања оштрим инструментом, ослобађањем F спречава се настанак секундарног каријеса
- Хемијско уклањање каријеса коришћењем раствора на бази **органских киселина**, **амино киселина** и **NaOCl**
- Препарат **CARISOLV гел** састоји се од 2 гела, у састав једног улазе **3 природне аминокиселине** а у састав другог **6,5% раствор NaOCl** мешањем ова два гела и наношењем од 30 до 60 сек обезбеђује се једноставно уклањање промењеног дентина посебним инструментима

Глас јономери за сталне и привремене испуне

- **Користи се хибридни, капсулирани код активног каријеса**
- **Предност у односу на друге привремене испуне:**
- Механичка отпорност је већа у односу на друге цементе
- Боља је ретенција због атхезивних својстава
- Антикариогени ефекат
- Подстиче реминерализацију
- Естетска својства су боља у односу на друге цементе

ТИП III подлоге, заливање фисура, заштита вратова зуба

ГЈЦ ЗА ПОДЛАГАЊЕ КАВИТЕТА ТИП III

Користе се:

Као **лајнери** (прекривачи)

- Као **базе** -за надокнаду дентина
- **Заштита дентина** испод амалгама, инлеја

**Лајнери се користе у тањем слоју код
плићих кавитета**

**Термичка изолација пулпо –дентинског
комплекса испод амалгама и инлеја**

**Код композита – хемијска веза са
дентином и микромеханичка и
хемијска са композитним материјалима**

Слој лајнера 0,5 – 1мм

- Користе се хибридни гјц, ређе конвенционални
- Хемијски се везују за зубна ткива
- Отпуштају флуор
- Биокомпатибилни
- Добре физичке особине

**Лајнери на бази
ГЈЦ**

ПОДЛОГА

Лако се уноси

Добро адаптира

Термо и механичка изолација

Биокомпатибилна

**КОМПАТИБИЛНА СА СВИМ
РЕСТАУРАТИВНИМ
МАТЕРИЈАЛИМА
МОЖЕ И КАО ПРИВРЕМЕНИ
ИСПУН**

ГЈЦ КАО ПОДЛОГА

ТИП III- КОНВЕНЦИОНАЛНИ

ХИБРИДНИ ГЈЦ- ЗА НАДОКНАДУ ДЕНТИНА
ПОВЕЋАВА ВОЛУМЕН И КОМПЕНЗУЈЕ
ПОЛИМЕРИЗАЦИОНУ КОНТРАКЦИЈУ КОМПОЗИТА

Сви гјц припадају истој групи

Разлика је у:

- Односу праха и течности
- Величини и распореду честица
- Присуству НЕМА (хидрокси етил метакрилат)

- Као подлога испод композита - сендвич техника и као испун

-више праха — боље физичке особине

-мање праха — гјц за цементирање

у тањем слоју већа растворљивост

- Код дехидриране полиакрилне кис, одузет Са полиакрилат из матрикса смањена је хидратација иде већа количина праха

ОДНОС ПРАХА И ТЕЧНОСТИ

- Прекрива експониране дентин каналиће спрећавајући преношење наддражаја према пулпи
- Једнокомпонентни ГЈЦ:
  - отпушта флуориде
  - остварује добру атхезију
  - једноставно се апликује и светлосо полимеризује

Служи као подлога испод амалгама, композита, инлеја, онлеја

Користи се за заливање фисура

Хемијски представља прах ГЈЦ инкорпорираног у BIS-GMA и метакрилне деривате

Због високог садржаја пуниоца материјал је непровидан, ргд контрастан

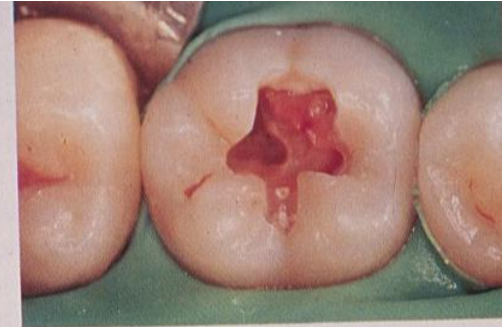
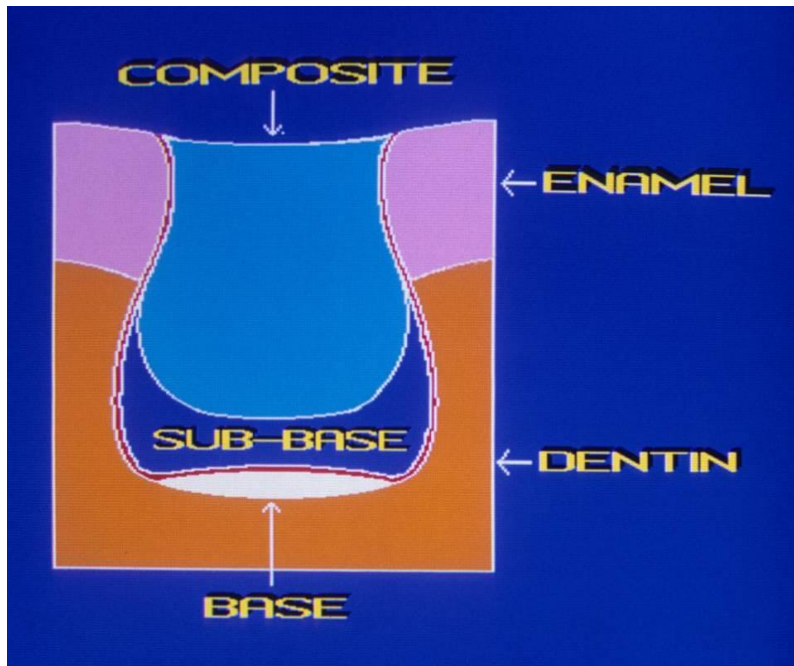
ГЈЦ МОДИФИКОВ АН СМОЛАМА -Ionoseal

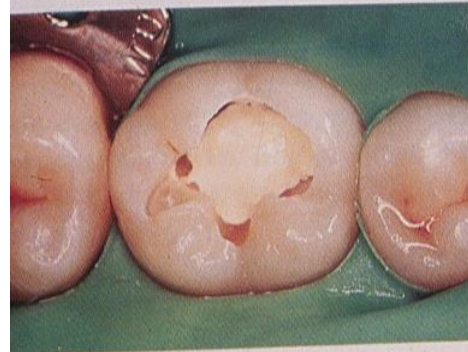

- **Замена за дентин**
- Испод ам, инлеја, композита
- Хемијски се везују за дентин
- Подупиру подминирану глеђ
- У сендвич техници
- Затворена и отворена сендвич техника
- Конвенционални и хибридни гјц

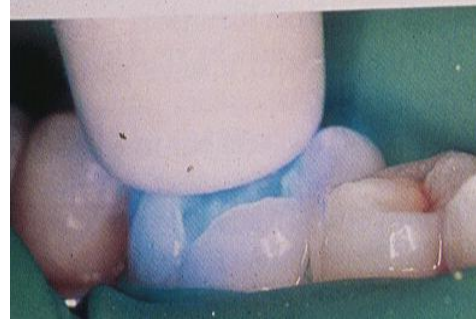
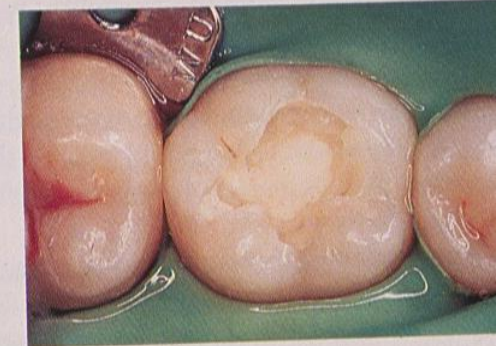
ГЈЦ - БАЗЕ

(b)

(d)

Базе су замена за дентин

- Лако се уноси
- **биокомпатибилан**
- **Хемијски** се везује за дентин
- Термичка и хемијска **изолација**
- **Реминерализација**
- **Хибридни слој**
- Нагриза се ГЈЦ и зубно ткиво и остварује се микромеханичка веза композита са ГЈЦ и и зубним ткивом
- **Конвенционални и хибридни**

Кондиционирати кавитет

10% полиакрилном кис. 10 -20 сек,
испрати 20 сек, посушити

-Тиме се уклања размазни слој али
се не отварају дентински каналићи
— нема истицања дентинске
течности

- На површину се не ставља ништа
да се не спречи размена јона
- Гјц остварује **везу са композитом**
- **Смањује се количина композита**
а тиме и проблем контракције мат.
- **Апроксимално уз гингиву гјц**
утиче на контролу плака и
каријеса, стимулација
реминерализације на зубу који се
ради као и на суседном
- Препоручује се најтврђи гјц -
капсулирани

Примена ГЈЦ – отворена сендвич техника

ПОСТАВЉАЊЕ ГЈЦ КАО ПОДЛОГЕ

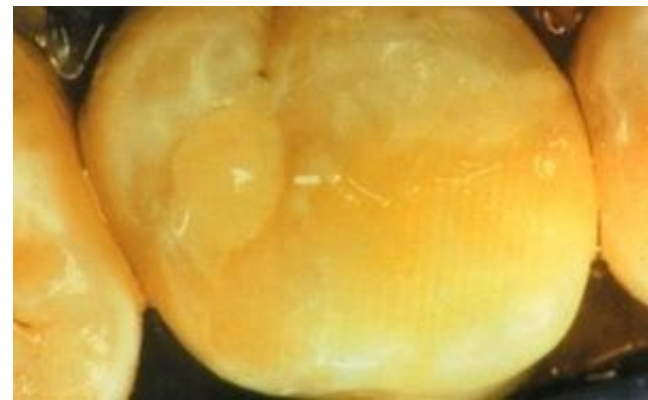
**ГЈЦ У ОКВИРУ
СЕНДВИЧ ТЕХНИКЕ**

**КОНДИЦИОНИРАЊЕ
ПОЛИАК. КИС.
ПОСТАВЉАЊЕ
ПОДЛОГЕ
КОМПОЗИТ**

**КОМПОЗИТИ КАО
ДЕФИНИТИВНИ
ИСПУН**

**КОД СЕНДВИЧ ТЕХ. ПРЕПОРУЧУЈЕ
СЕ КАПСУЛИРАНИ ГЈЦ (ВИШЕ
ПРАХА БОЉЕ ФИЗИЧКЕ
ОСОБИНЕ)**

**Кавитет спреман за постављање
подлоге**

**Кондиц. 10 – 20 сек полиак. кис,
Испере се, благо посуши, поставља
целул матрица и кочић**

**Гјц се може адаптирати
малом спужвом, остаје на
гингивном рубу јер нема
глеђи (веза за композит)**

Глеђ и гјц се нагриза 37% ортофосфорном кис 15 сек ради микромех. везе композита, гјц и зуба

Кавитет се испере, посуши и нанесе нисковискозна смола

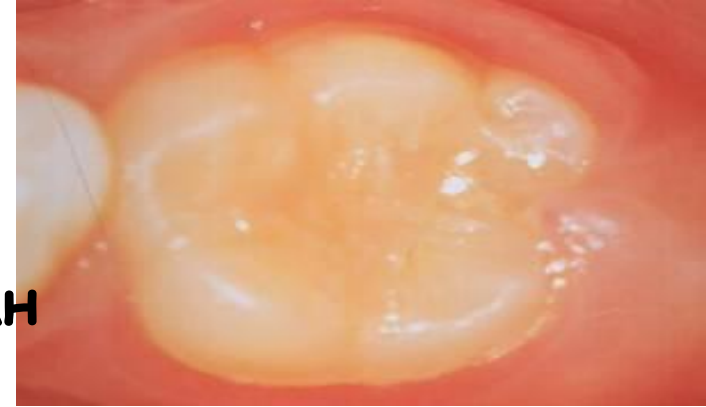
Уз матрицу и кочић наносе се слојеви композита

ГГ Fuji VII Основна индикација

**Заштита фисура-
превентивно заливање**

- Течан
- Отпоран на влагу
- Високо отпуштање флуорида
- БЕЗ бонда и нагризања
- Не ремети оклузију

**Спречава контакт киселине и зуба - зауставља
акумулацију плака**

ПР
ВА

КЛ
АС
А

**ПРЕОСТАЛЕ ФИСУРЕ
ПРЕВЕНТИВНО ЗАЛИВЕНЕ
ГЈЦ**

Г
Ј
Ц

**КАРИЈЕСОМ ЗАХВАЋЕНА ДИСТАЛНА ФИСУРА КАВИТЕТ
ИСПУЊЕН САМОВЕЗУЈУЋИМ ГЈЦ П.2 (FUJI II) ВЕЛИКЕ
ТВРДОЋЕ КОЈИ ЗАХТЕВА ИЗОЛАЦИЈУ ЛАКОМ ДА БИ
ОДРЖАО БАЛАНС ВОДЕ**

V КЛАСА

КОРИСТИ СЕ ХИБРИДНИ ГЛЦ

КОНДИЦИОНИРАЊЕ 10%

ПОЛИАКРИЛНОМ КИС- 10- 20 СЕК

ИСПРАТИ БЛАГО ПОСУШИТИ

ГЛЦ ПОЛИМЕРИЗАЦИЈА 20 СЕК

ПОЛИРАЊЕ ДИЈАМАНТСКИМ
СВРДЛОМ У ВЛАЖНОЈ СРЕДИНИ

ЗАШТИТИТИ ИСПУН ЛАКОМ

- Комозити су тродимензионална комбинација најмање два хемијски различита материјала која су међуспбно нерастворљива чиме се добија нови производ са новим — бољим својствима
- Састоје се од:
- **Органског матрикса**, неорганских честица **пуниоца** и средства које остварује **везу** између органског и неорганског дела, затим **иницијатори, акцелератори, други неоргански састојци** (метали) ради побољшања карактеристика, боје

Композити

КОМПОЗИТИ

САСТАВ_:

- ОРГАНСКА КОМПОНЕНТА -МАТРИКС
- НЕОРГАНСКА КОМПОНЕНТА -ПУНИЛО
- ОРГАНСКО –НЕОРГАНСКО ЈЕДИЊЕЊЕ –СИЛАН ЛЕПАК повезује састојке
- ИНИЦИЈАТОРИ, АКЦЕЛЕРАТОРИ, ДРУГИ НЕОРГАНСКИ САСТОЈЦИ –МЕТАЛИ ради побољшања боје

Композити органички матрикс

- Мономери садрже најмање једну двогубу угљеничну везу ($C=C$)
- Њихово повезивање у полимере и кополимере остварује се преко система за иницирање
- Слободни радикали су група са неупареним електронима зато су врло реактивни
- Кад дођу у контакт са двогубом угљеничком везом мономера ($C=C$) упарују се са једним електроном из те двогубе везе, тако да сада други електрон из пара остаје слободан, а **сам мономер постаје слободни радикал** и може да реагује са другим мономером док се сви мономери не полимеризују

КОМПОЗИТИ

- **ОРГАНСКА КОМПОНЕНТА:**

- **БОВЕНОВА СМОЛА- BIS-GMA**
- **ЕПОКСИ СМОЛА**
- **ОРГАНСКА СМОЛА НА БАЗИ УРЕТАНА**

Композити **лоше особине –** **недостатци које даје матрикс**

- **Контракција при полимеризацији**
- **Висок степен термичке контракције**
- **Порозност**
- **Апсорпција воде**
- **Подложност абразији**

Композити неорганске честице - пуниоци

- Честице пуниоца су неорганске структуре обезбеђују **димензиону стабилност** смањују полимеризациону контракцију и коефицијенат термичке експанзије меканом органском матриксу побољшавају **тврдоћу** и друге **физичке особине**, имају велику тврдоћу хемијски су инертне, индекс **преламања светлости** сличан је зубним ткивима
- Честице пунила су: **кристални кварц, силицијум, различите врсте стакла (борсиликатно, баријумово, стронцијумово), пиролитички силикати, колоидни силицијум диоксид, честице које садрже соли тешких метала (рдг контрастност)**

КОМПОЗИТИ

НЕОРГАНСКА КОМПОНЕНТА – пуниоци
обезбеђују димензиону стабилност
матриксу

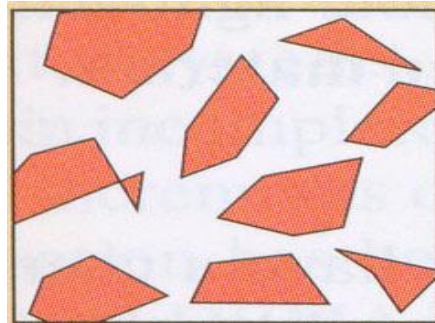
- **Кристални кварц**
- **силицијум**
- **баријумово стакло**
- **стронцијумово стакло**

**велика тврдоћа, хемијски су инертни, добро
преламају светло**

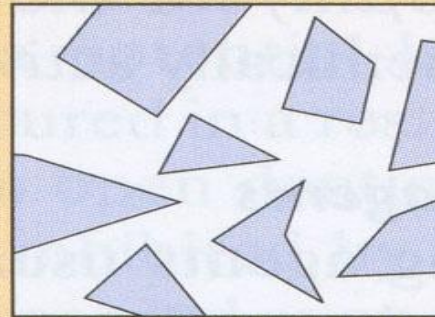

- **Композити са макропунилом**
(традиционални, конвенционални)
са честицама од 15- 100 μm микро
метара
- **Композити са микропунилом**
(хомогени, хетерогени) честице
0,040 μm
- **Хибридни композити са двојним**
пунилом

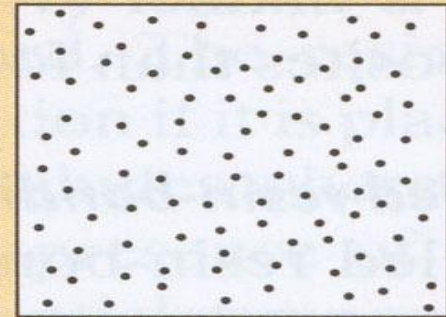
Композити класификација у односу на величину честица

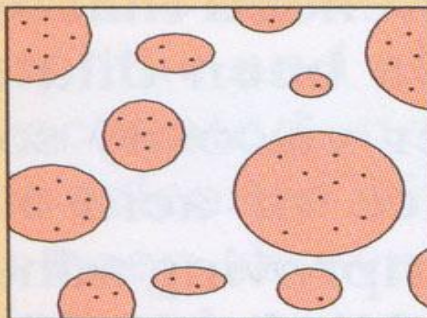
a

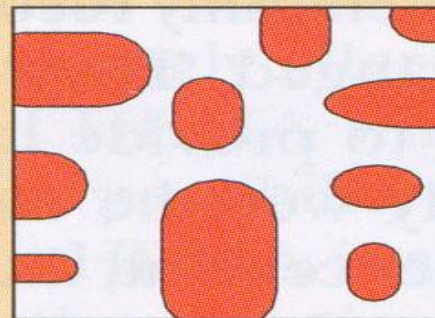
b

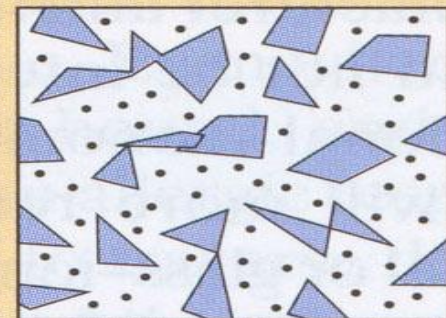
c

d

e

f

КОМПОЗИТИ

од величине пуниоца зависи :

- КВАЛИТЕТ ПОЛИРАЊА**

(повећава се са опадањем величине честица)

- ОТПОРНОСТ НА ТРОШЕЊЕ**

(повећава се са волуменским порастом % честица)

- ОТПОРНОСТ НА ФРАКТУРУ КОМПОЗИТА**

(повећава се са волуменским порастом % неорганског пуниоца)

Композити средство за повезивање матрикса и пуниоца - силан

- Веза између пуниоца и матрикса остварује се органским силиконским једињењима или силаном (епокси,винил, метил силани)
- Силани су бифункционална једињења која се једним делом везују за неорганске честице а другим за органски матрикс
- Повећавају квашење неорганских честица смолом чиме се остварује боља физичка веза са матриксом омогућавајући правилну дистрибуцију сила приликом жвакања, боље су физичке карактеристике, боље полирање глатка површина

КОМПОЗИТИ

**Средства за повезивање
органског матрикса и честица
пуниоца**

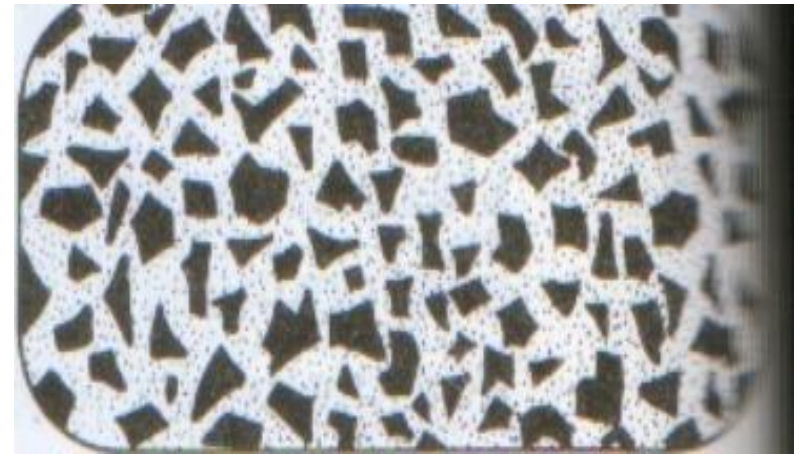
МАТРИКС – СИЛАН- ПУНИОЦ

**СИЛАН СЕ ЈОНСКОМ ВЕЗОМ ВЕЗУЈЕ
ЗА ПУНИОЦ, А ХЕМИЈСКИ КОВАЛЕНТНОМ
ВЕЗОМ ЗА МАТРИКС**

КОМПОЗИТИ СА МАКРОПУНИЛОМ

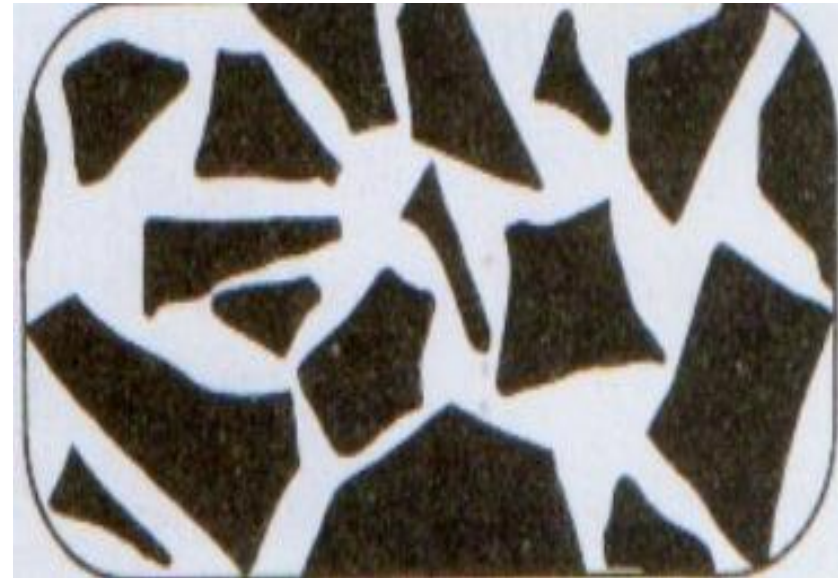
- Честице пуниоца (кварц, стакло) су од 15- 100 μm , 5-30 μm микро метара добијају се дробљењем или брушењем већих комада пуниоца
- Имају најбоља механичка својства после завршне обраде су **храпави** и јавља се пребојеност
- **60-70%** количина пуниоца

- **Добре особине :**
- Смањена **контракција** при полимеризацији
- Смањен **коэффициент** термичке експанзије
- Повећана **чврстоћа** и **отпорност** на притисак
- Боља **затезна чврстоћа** и **отпорност** на фрактуру
- Смањена **апсорпција** воде
- Повећана **тврдоћа** материјала
- **Лоше особине :**
- Мала **отпорност** на **абразију**
- Јавља се **пребојеност**
- **Храпавост** после завршене обраде испуна

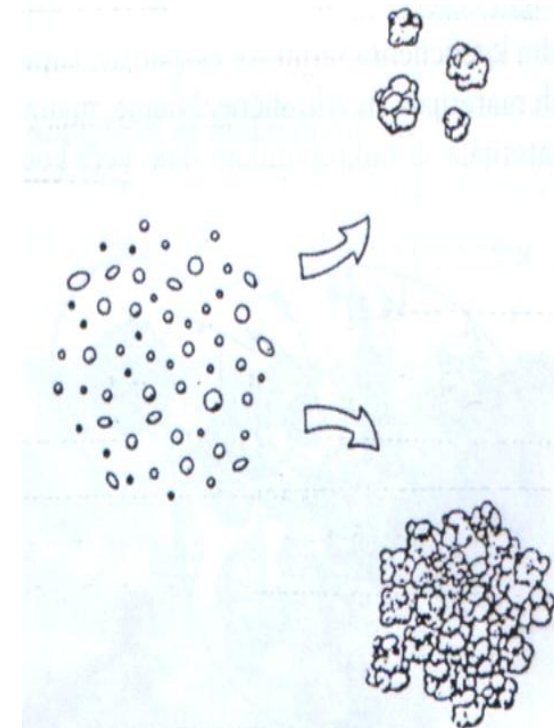
КОМПОЗИТИ СА МАКРОПУНИЛО

М величина
честица 15-100 μm ,
5-30 μm

КОМПОЗИТИ СА МИКРОПУНИЛ ОМ

- Добијају се хемијском хидролизом и преципитацијом при чему настају **фине честице** или сагоревају у пепео и формирају се **агломерати**
- Тешко их је додати матриксу па се користе **преполимеризовани пуниоци** количина пунила је од **30 - 50%** мања од конвенционалних што даје већу контракцију, већи коефицијенат експанзије
- **Комбинација агломерисаних са преполимеризованим пуњење 65%**
- **Добијају се из дима и пепела**
- Мањи проценат неорганских честица даје већи коефицијенат термичке експанзије, што утиче на већу контракцију при полимеризацији и појави микропукотине

ХИБРИДНИ КОМПОЗИТИ са двојним пунилом

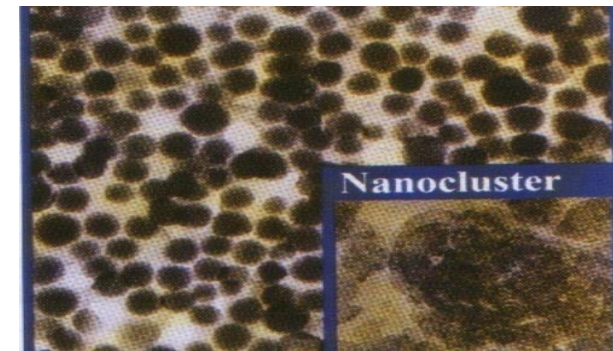
- Садрже комбиноване макро и микропуниоце да би се добиле особине и макропуњених и микропуњених композита
- Комбиновањем различитих величина честица (**макро, микропунила, агломерисане честице**) добијају се боље физичке особине и површина испуна естетски задовољава
- Запремина пунила **78%**
- Карактеристике оба пуниоца
- Већа отпорност на притисак
- Бољи су за бочне зубе

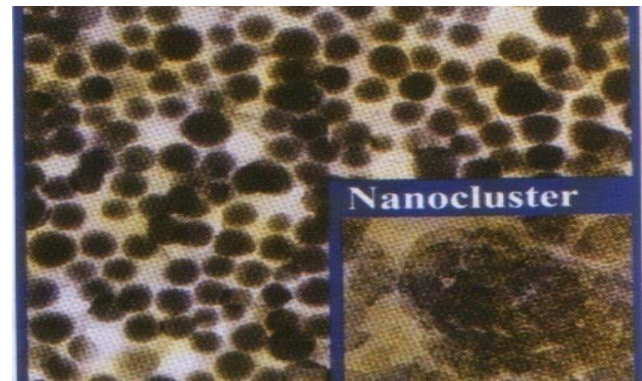
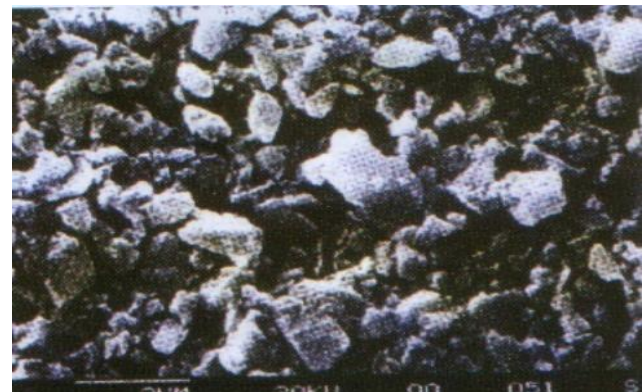
ВИСОКОПУЊЕНИ ХИБРИДНИ КОМПОЗИТИ паковани

- Ниво пуњења је важан композити са више неорганских честица су отпорнији на притисак и фрактура (бочни зуби)
- Мање димензије честица утичу на естетске особине
- Хибридни к. са **макропунилом**, **минипунилом**, **микропунилом**, **нанопунилом**
- Честице **0,005- 0,02** микро м пуњење **71- 75%** сферичан облик наночестица даје одличне естетске особине **наноагрегати** омогућавају боље пуњење имају добре механичке особине предњи, бочни

ХИБРИДНИ КОМПОЗИТИ

- Хибридни композити са **макро** пунилом
- Хибридни композити са **мини** пунилом ($0,1 - 1\mu\text{m}$)
- Хибридни композити са **микро** пунилом ($0,01 - 0,1\mu\text{m}$)
- Хибридни композити са **нано** пунилом ($0,005 - 0,02\mu\text{m}$)
- Уколико је тежински проценат пунила већи, композит је бољи

ПОЛИМЕРИЗАЦИЈА КОМПОЗИТА

- За полимеризацију композита неопходни су **иницијатори**, **акцелератори** и **инхибитори** да би се спречила спонтана полимеризација
- Полимеризација може да буде **хемијска** (аутополимеризација), активација видљивом **светлошћу** и **двострука полимеризација** (комбинацијом светлосне и хемијске)

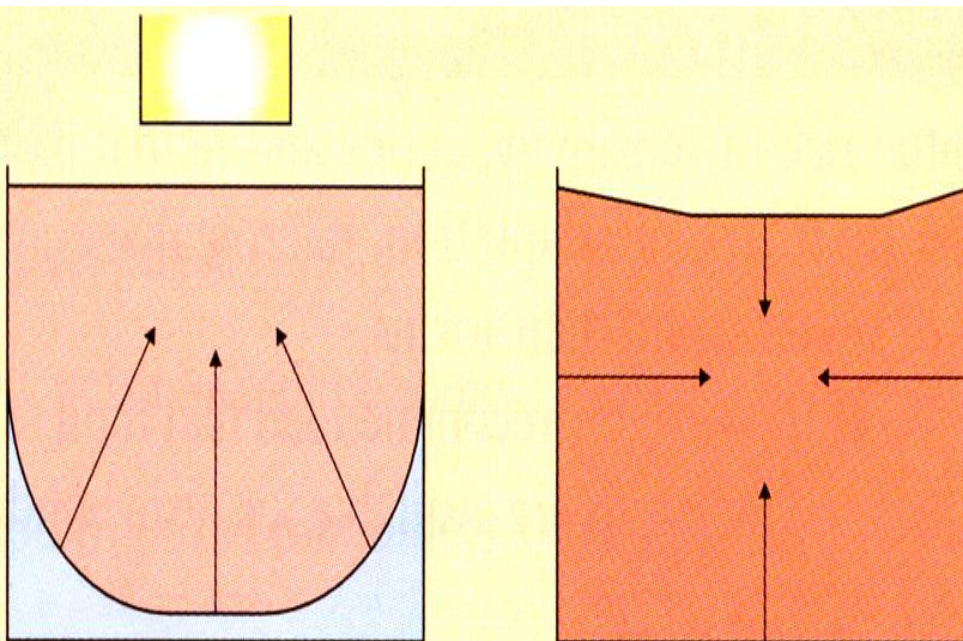
ПОЛИМЕРИЗАЦИЈА КОМПОЗИТА

- **Хемијска полимеризација** - Иницијатор је **органски пероксид**, акцелератор убрзава разградњу иницијатора дајући **слободне радикале** који реагују са двогубим везама мономера и почиње процес полимеризације
- Паковање је у облику две пасте свака туба садржи органски матрикс и пуниоц у једној туби је иницијатор у другој је акцелератор
- Полимеризација је неадекватна, јер се тешко остварује хомогеност материјала
- Предност је што се ослобађа мала количина топлоте при полимеризацији
- **Светлосна полимеризација** - Светлост активира фотоиницијатор долази до **ослобађања слободних радикала** који реагују са мономером и започиње процес полимеризације

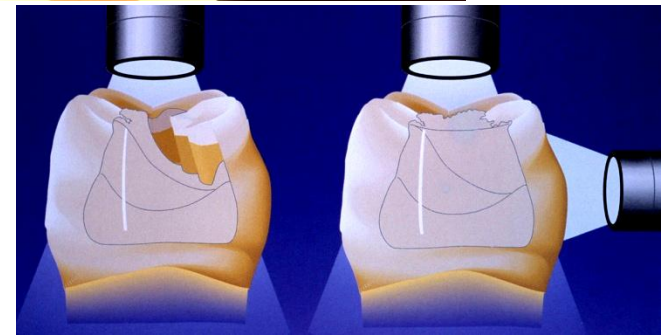
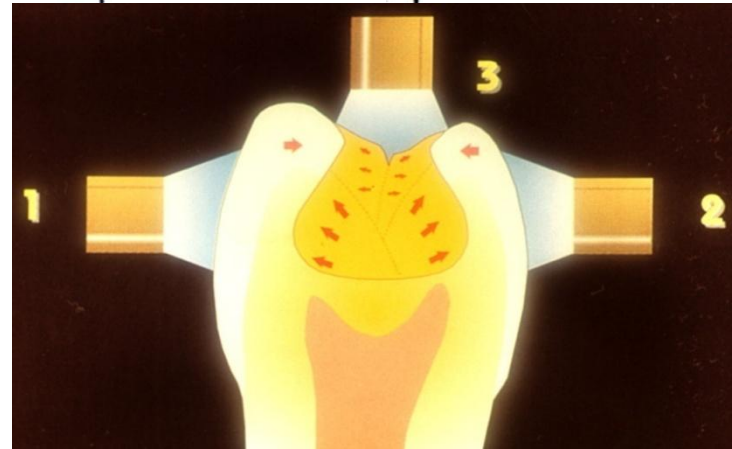
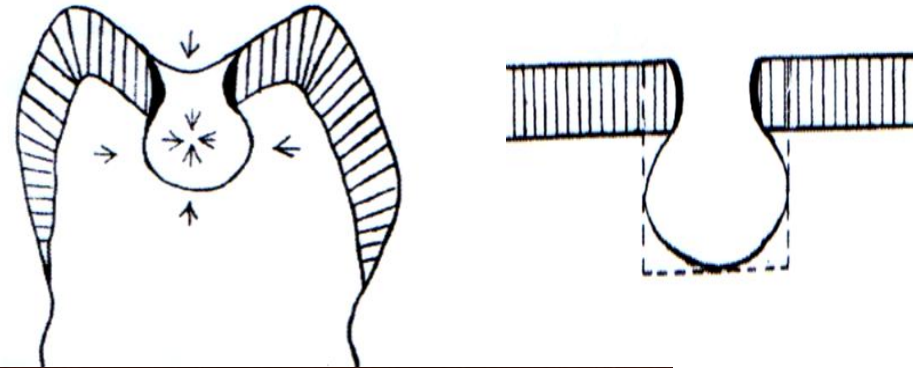
ОСОБИНЕ КОМПОЗИТНИХ МАТЕРИЈАЛА

- У току полимеризације долази до **КОНТРАКЦИЈЕ**
- Најмања контракција је код композита са великом количином пуниоца и мањом количином смоле
- Контракција материјала је усмерена **ка извору светлости** и почетно скупљање се дешава у централном делу

АТХЕЗИВНА ПРЕПАРАЦИЈА

- **Код коцкастог облика** кавитета долази до антагонизма сила атхезије и контракције јавља се микропукотина на споју материјала и зубних ткива
- **Код атхезивног облика** кавитета долази до синергизма сила атхезије и контракције чиме се смањује микропукотина
- Предности су:
- **Уклања се мање** зубне супстанце
- **Мање композита**
- **У слојевима**
- **Мања је микропукотина**

ОСОБИНЕ КОМПОЗИТНИХ МАТЕРИЈАЛА

- **Коефицијенат термичке експанзије и контракције**
уколико је више пунила коефицијенат је мањи најмање је изражен код **хибридних** композита и са **финијим** честицама а највише са **микропунилом**
- Услед термичких промена јавља се зјап на споју испун- зуб- микропукотина
- **Апсорпција воде**
- Матрикс може да апсорбује извесну количину воде што доводи до извесног бубрења и **површинског трошења материјала** у првих неколико сати — код композита са микропунилом и хемијском полимеризацијом

ОСОБИНЕ КОМПОЗИТНИХ МАТЕРИЈАЛА

- **Биокомпатибилност**
- **Резидуални мономер** делује цитотоксично може штетно да делује на пулпу
- **Постоперативна осетљивост** је последица кондиционирања глеђи – дентинску рану треба заштитити препаратима на бази $\text{Ca}(\text{OH})_2$ или ГЈЦ
- Не користе се препарати на бази ZOE (инхибира полимеризацију), ни лакови јер мономер из композита може да их раствори
- **Естетски изглед** је одличан- камелеонски ефекат имају особину да се прилагоде боји зуба
- **Рендген контрастан**

МЕХАНИЧКЕ особине композита су ПОБОЉШАНЕ

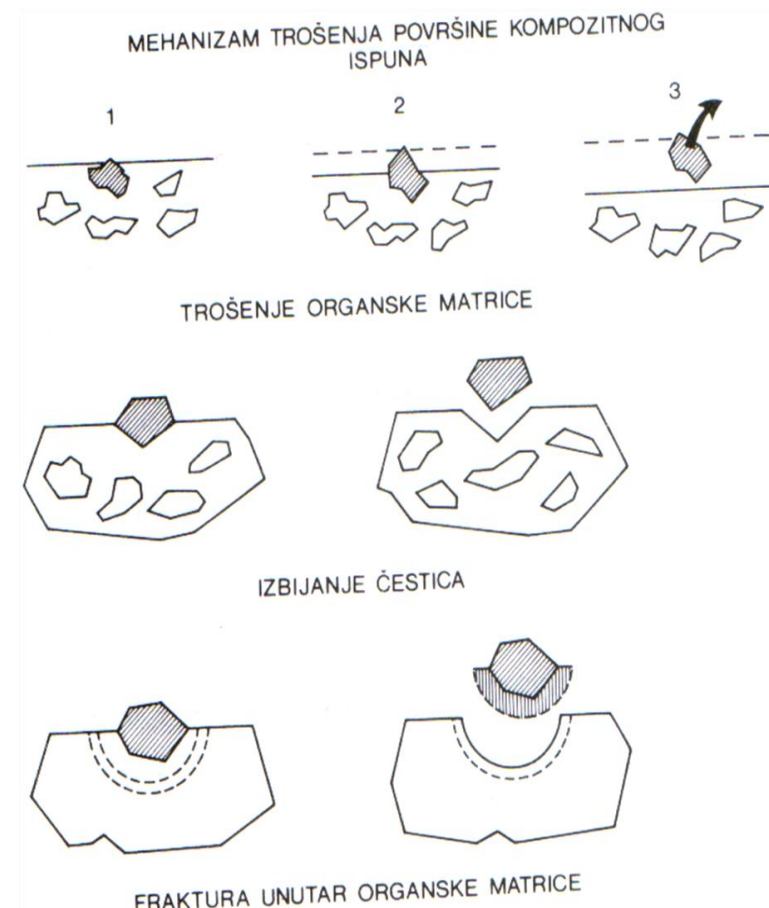
- **Отпорност на притисак** повезани су са садржајем пуниоца, величином честица и степеном полимеризације највећу отпорност на притисак имају **хибридни** —слични глеђи и амалгаму
- **Затезна чврстоћа (отпорност на истезање)**
- **Је врло мала** (4,5 пута од отпорности на притисак)
- **Високо пуњени композити** имају затезну чврстоћу блиску дентину, отпорност на притисак сличну или већу од дентина

МЕХАНИЧКЕ особине композита су ПОБОЉШАНЕ

- **Еластичност**
- Услед великог оптерећења долази до **угибања** испуна што доводи до затезања зуб- испун и до додатног оптерећења околних квржица
- Композити са мањим садржајем пуниоца имају мањи модул еластичности него **високопуњени са финим честицама**

МЕХАНИЧКЕ особине композита су ПОБОЉШАНЕ

- Абразивност материјала- отпорност на трошење
- Трошење је везано за неадекватну везу између пуниоца и органског матрикса
- Већа отпорност хибридних на абразију добија се већим садржајем пунила и смањењем растојања између честица што се постиже дисперзијом пунила различите величине
- Отпорност на трошење расте са смањењем величине честица, велике тврде честице преносе стрес на матрикс стварајући микрупукотине и губитак материјала
- Трошење је много мање код светлоснополимеризујућих

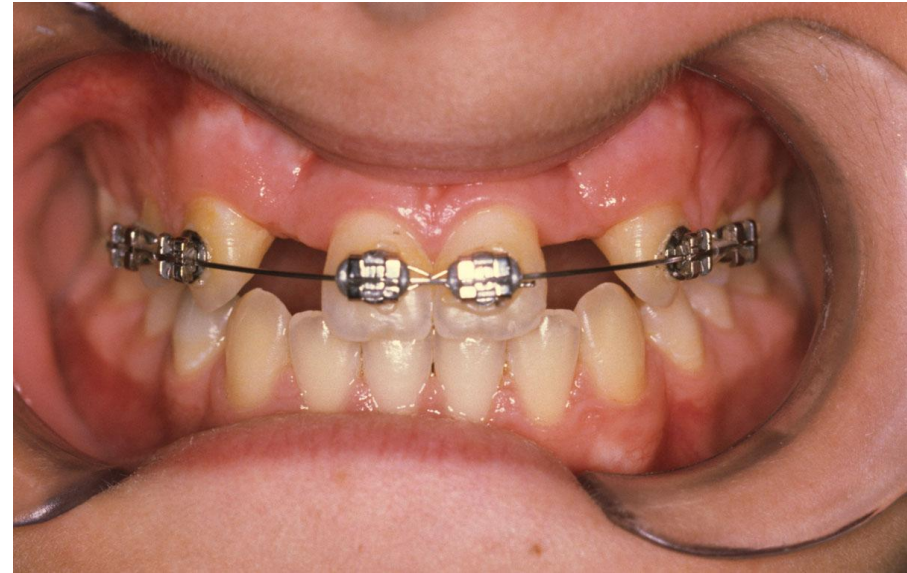
Каријес у глеђи и дентину
закошавање рубова глеђи ради боље
ретенције и постепеног прелаза
између материјала и зуба

- Каријес глеђи, дентина и цемента проблем је атхезија композита за цемент прави се макромеханичка ретенција у цементу, отворена сендвич техника ГЈЦ ојачан смолом, где постоји глеђ она се закошава

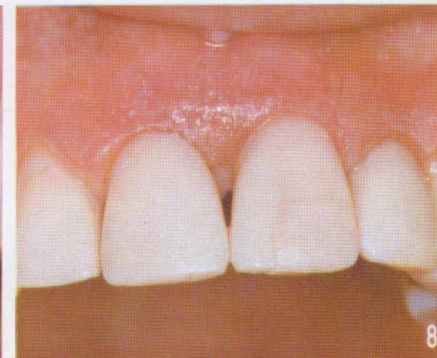
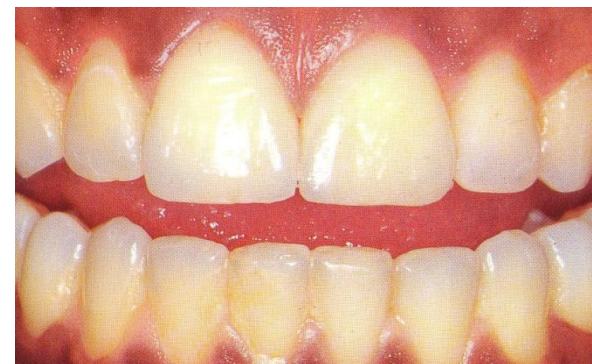

КОМПОЗИТИ

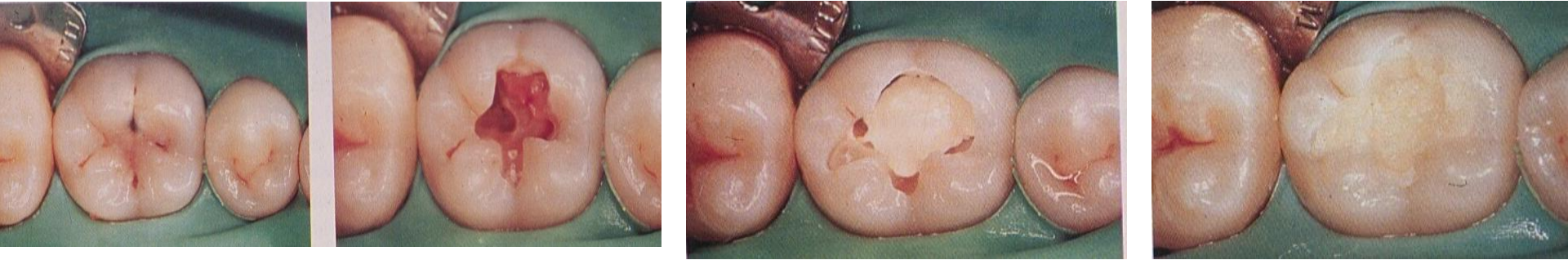

Композити

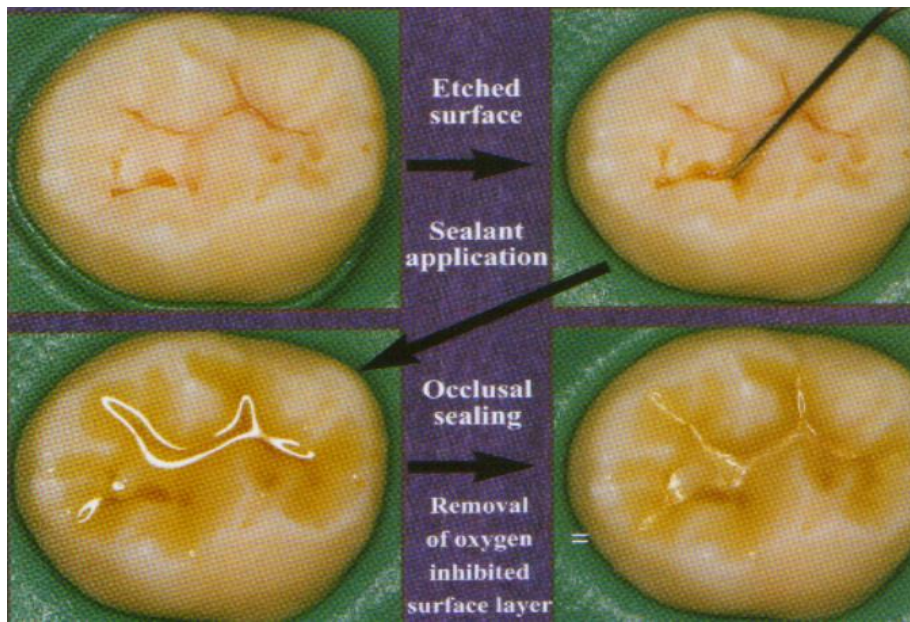

Затворена сендвич техника

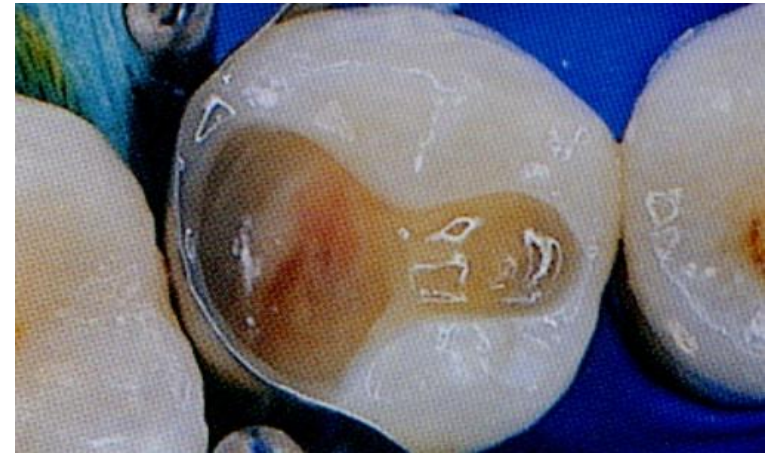
Нови композитни заливачи
отпуштају јоне флуора -
делују антикариогено и имају
добре механичке особине

Санирање каријеса ГЈЦ и
композитом и заливање
преосталих фисура
заливачима или течним
КОМПОЗИТОМ

АТХЕЗИЈА КОМПОЗИТА НА БОЧНИМ ЗУБИМА

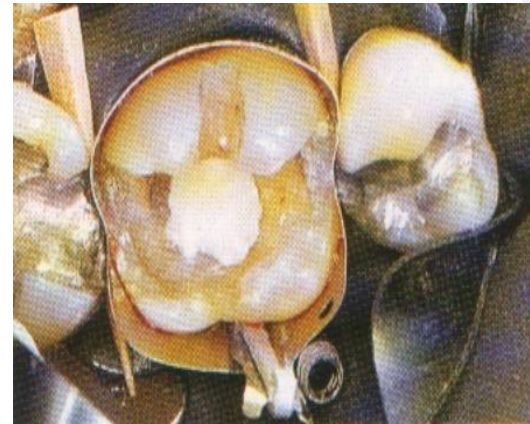
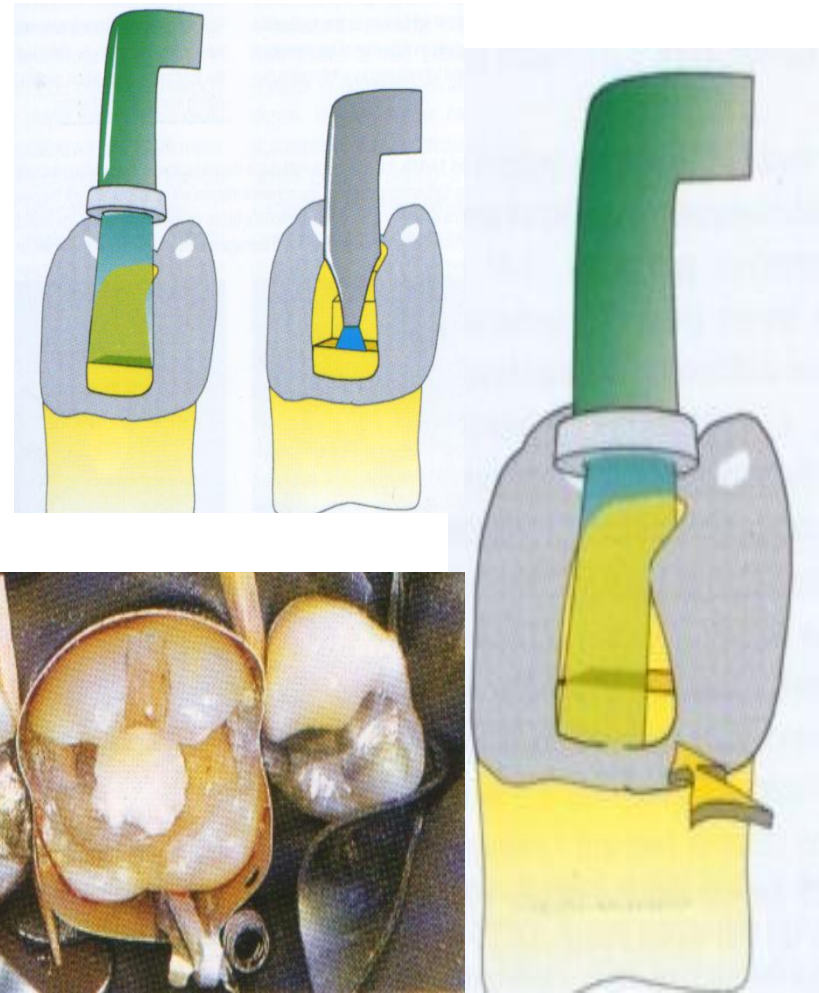
- Атхезија и рубно затварање композита значајно се повећава ако **су рубови** препарације кавитета у **глеђи**
- **Закошавањем** глеђи добија се боље рубно затварање и **постепен прелаз**
- Проблем је атхезија композита за **гингивни степен** препоручује се прво стављање слоја течног композита или ГЦ ојачаног смолом
- **Крварење** и **хипертрофична** гингива **ремете** атхезију неопходно је **уклонити** је и **зауставити** крварење

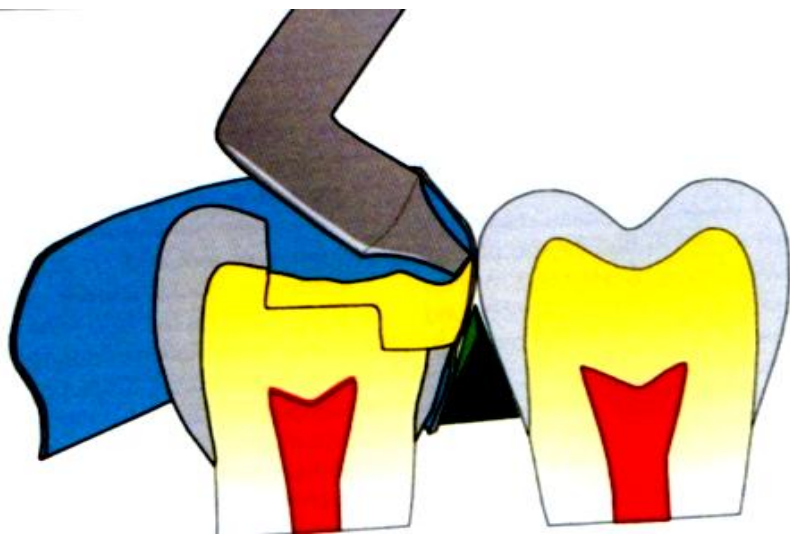
АТХЕЗИЈА КОМПОЗИТА НА БОЧНИМ ЗУБИМА

- Неопходна је **комплетна полимеризација** како атхезива тако и композита
- Потребно је полимеризовати из **више углова** подминираних места, матрица, кочић заклањају светло
- **Некомплетна полимеризација** се не примећује на површини али може да изазове **иритацију пулпе**
- Да би се смањила полимеризациона контракција неопходно је стављати композит у слојевима од **2мм**, већа количина композита доводи до веће контракције
- Лоша веза између материјала и зуба узрокује **постоперативну преосетљивост и микроцурење**

ФОРМИРАЊЕ КОНТАКТНОГ МЕСТА

- Неопходно је формирати контактено место и конвексну апроксималну површину да не би дошло до импакције хране и деструкције пародонцијума
- **Обликоване матрице, сепарација интерденталним кочићем**

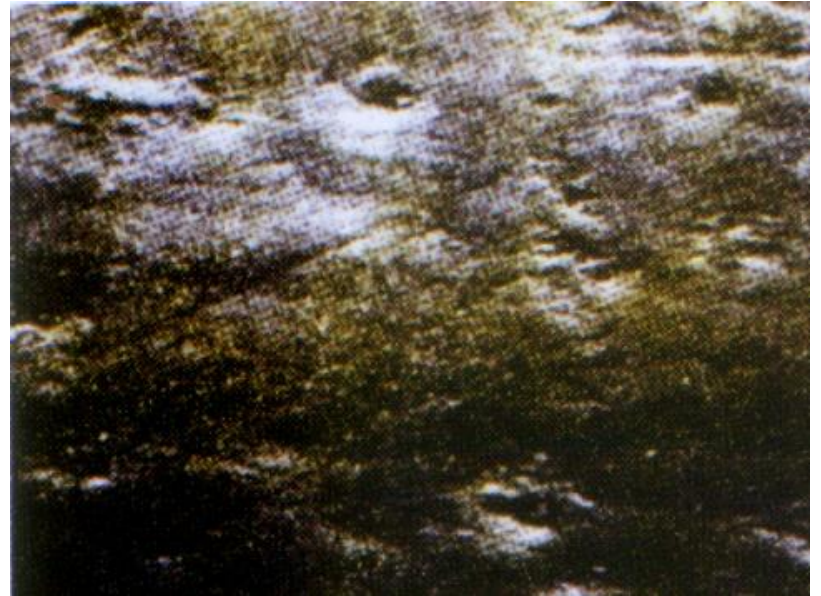
Атхезивна средства

- Незадовољавајућа веза између рестауративног материјала и зубних ткива је узрок настанка микропукотине
- Композити немају способност везивања за зубна ткива
- Прекретницу представља увођење технике нагризања рубова глеђи киселином, коју је увео Buonocore 1955 г 70% ортофосфорном киселином, а затим увођење **адхезивних система** који **посредују** у везивању композитних материјала за зубна ткива

КОНДИЦИОНИРАЊЕ ГЛЕЋИ

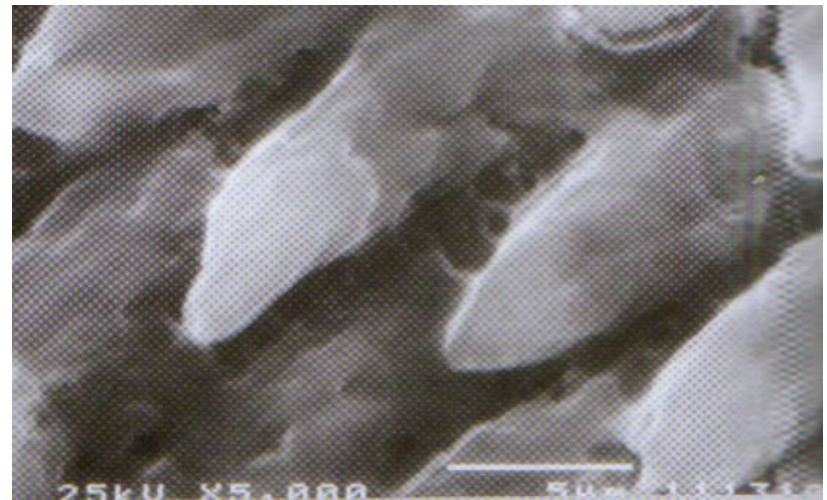
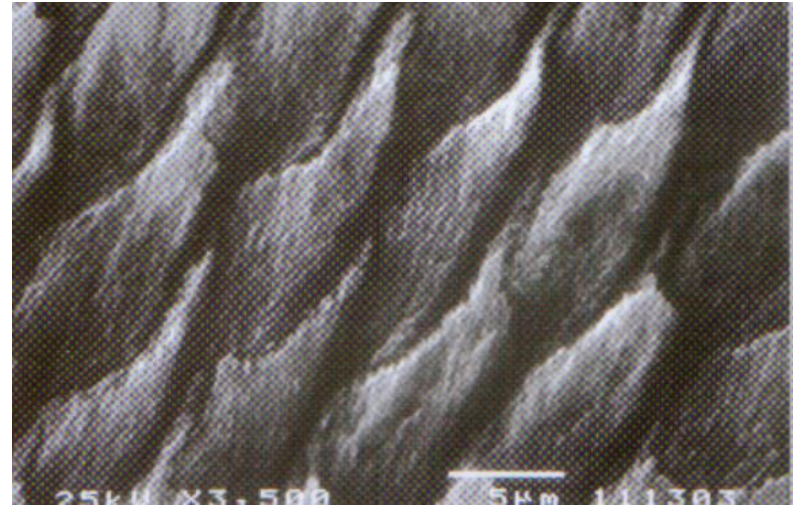
- Нагризањем површине
глеђи различитим
киселинама **повећава се**
активна површина за
везу са композитом чиме
се побољшава атхезија
- За кондиционирање глеђи
користи се **35 -37%**
раствор фосфорне,
лимонска киселина у
облику гела

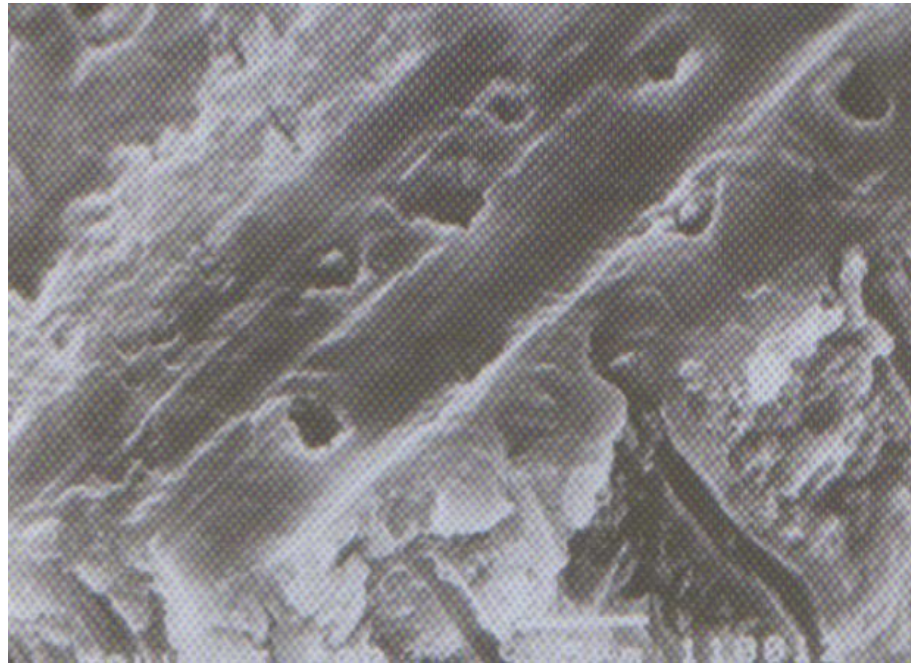
КОНДИЦИОНИРА ЊЕ ГЛЕЋИ

- Нагризањем глеђи долази до деминерализације и растварања хидроксиапатита до **формирања порозне површине у коју се улива адхезивно средство – нисковискозна смола – бонд**
- После полимеризације **трнови смоле** улазе у поре нагрижене глеђи остварујући **микромеханичку везу**

КОНДИЦИОНИРАЊЕ ДЕНТИНА

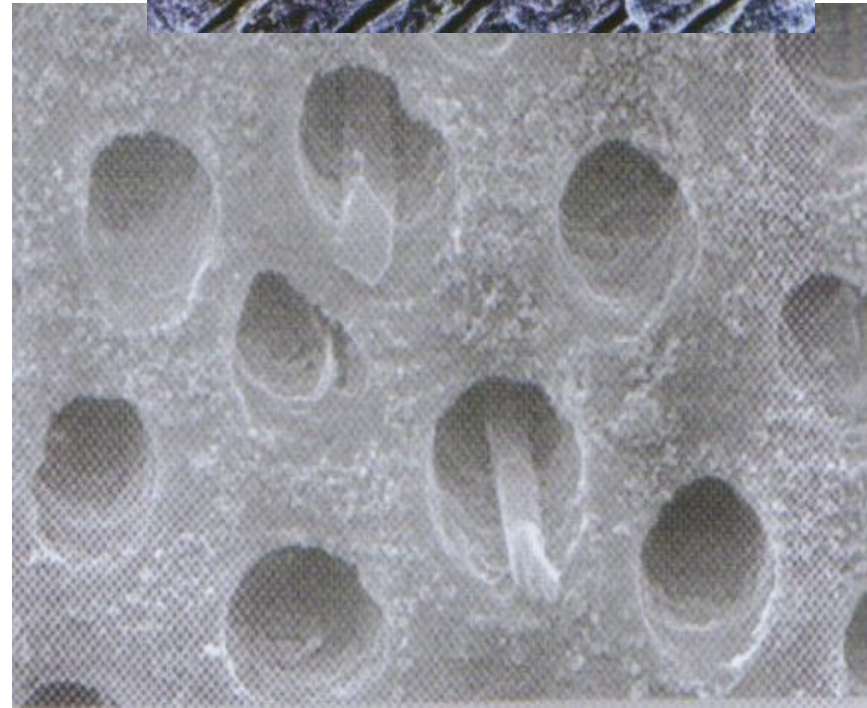
- **Проблем представља везивање композита за дентин због сложене структуре** присуства воде, протеина, каналикуларне грађе одонтобластних продужетака и могућности оштећења пулпо –дентинског комплекса
- **Размазни слој** ремети атхезивност материјала за дентин

КОНДИЦИОНИР АЊЕ ДЕНТИНА

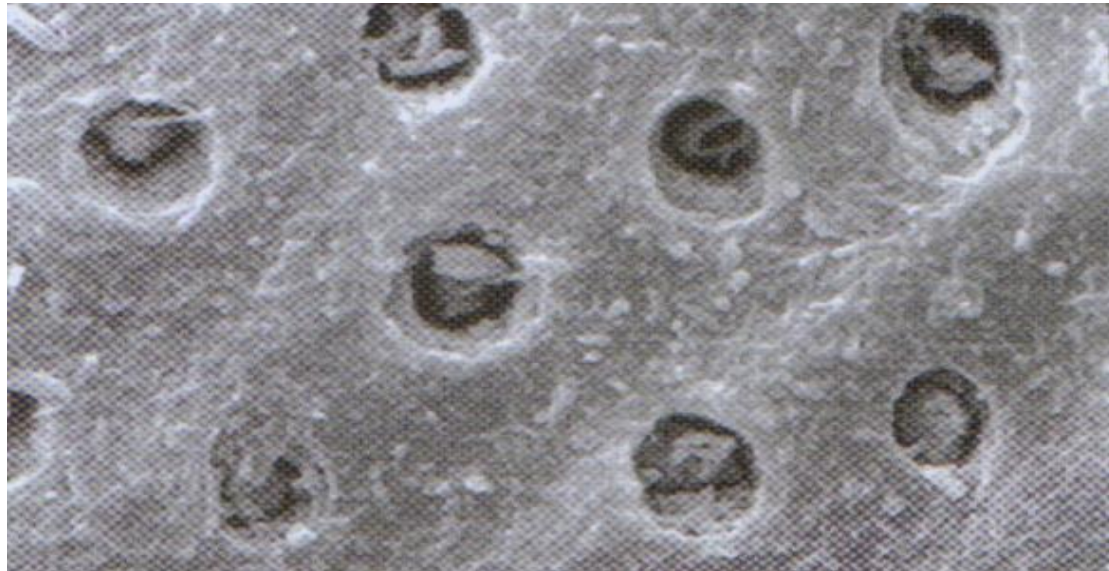
- За остваривање везе са дентином потребна је припрема површине да би се поспешило квашење и продор прајмера у дентин
- Фосфорна, лимунска, малеинска киселина, уклањају или модификују размазни слој
- **Неорганске киселине** које се испирају уклањају размазни слој, деминерализују површину дентина, отварају дентинске каналиће ослобађајући колагена влакна
- **Органске киселине** се не испирају размазни слој се не уклања него се само модификује прајмери реагују са мономерима

КОМПОЗИТИ **ДЕНТИН – АТХЕЗИВНА СРЕДСТВА**

КОНДИЦИОНИРАЊЕ ДЕНТИНА

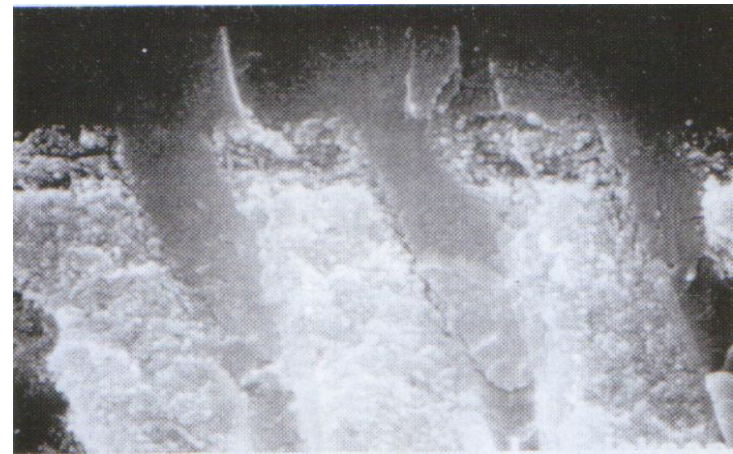
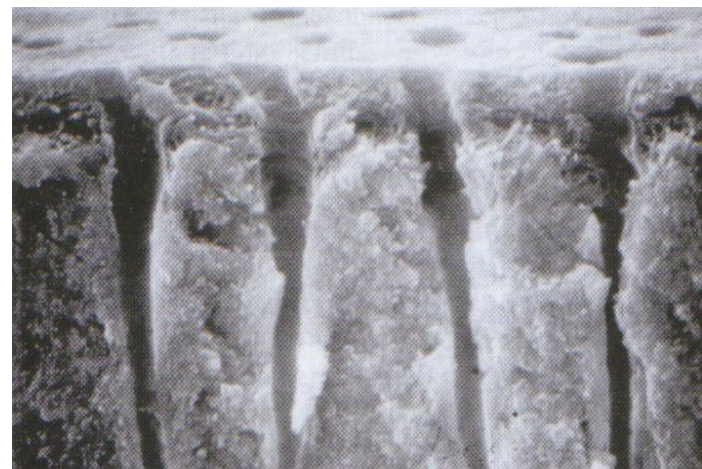
УКЛАЊА ИЛИ МЕЊА РАЗМАЗНИ СЛОЈ

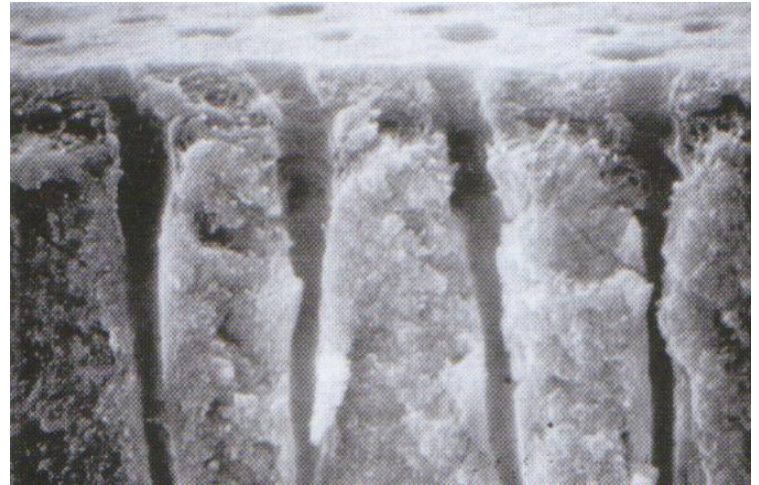
ПРАЈМЕРИ

- Прајмери треба да обезбеде везу између дентина и атхезивне смоле
Наносе се у танком слоју на кондиционирану површину дентина мењајући његове хемијске особине ради боље адхезије
- Хидрофилном групом се везују са дентином а хидрофобном са везивном смолом
- Прајмери су органски раствори (смола у растварачу – вода, етанол, ацетон) смањују површински напон кондициониране површине тако да везивно средство боље продире

ПРАЈМЕРИ

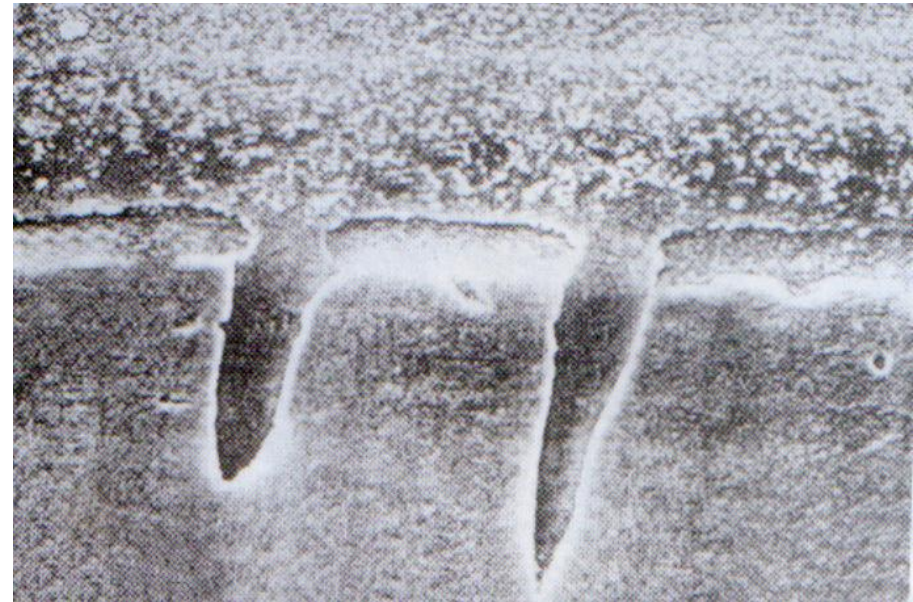
- Захваљујући прајмерима као површински активним хидрофилним адхезивима остварује се **најефикасније влажење а тиме и најефикаснија импрегнација и пенетрација мономерне смоле у кондиционирану површину дентина у ослобођене дентинске тубуле око огољених колагених влакана**

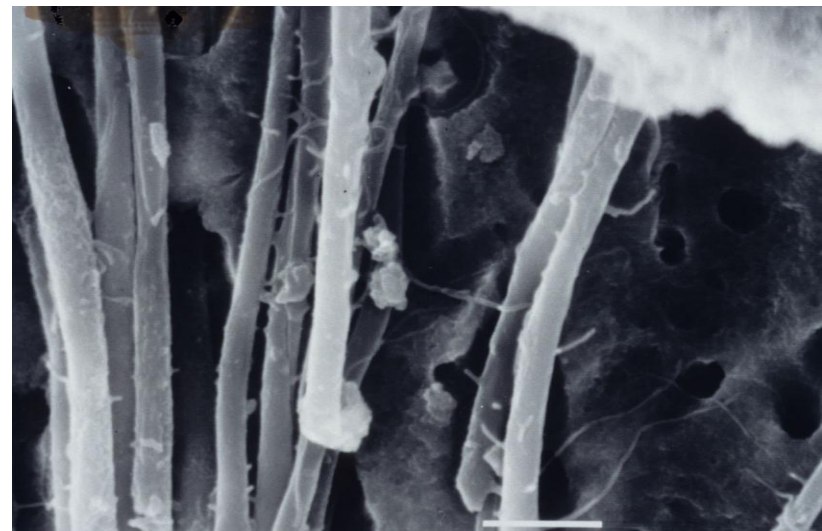
- Адхезија се остварује продором и полимеризацијом **адхезива** -везивне смоле у кондиционирану површину дентина формирањем **трнова** који се уплићу у снопове колагених влакана
- **Хибридни слој** – смолом ојачана зона дентина састоји се од колагена, хидроксиапатита дентина и инфилтрованог полимера

ХИБРИДНИ СЛОЈ

Дентин атхезивна средстава

- **Кондиционер** – уклања размазни слој и деминерализује површину дентина
- **Прајмер** – натапа експонирана колагена влакна и припрема дентин за везивање
- **Адхезив** – продире у виду трнова – зубаца у створене просторе и формира се *хибридни слој*
- **Потпуно нагризање глеђи и дентина- total-etch у два корака**

Самонагризајућа дентин атхезивна средстава све у једном – киселина, прајмер и бонд су у једном раствору

- Седма генерација ДАС-а **самонагризајућих атхезивних система** представља атхезив типа **све у једном** где су киселина, прајмер и бонд у једном раствору (киселина се не испира)
- **Мања је осетљивост након третмана али је јачина везе слабија**

Класификација дентин атхезивних средстава

- Основни механизам адхезије представља замену неорганског садржаја завршног дела ткива глеђи и дентина мономерима смоле адхезивног средства који улазе у микропросторе створене нагризањем
- На основу процеса те замене могу се поделити у 2 групе
- 1. Атхезивна средства која се користе са **потпуним нагризањем глеђи и дентина- total-etch**
- 2. **Самонагризајућа атхезивна средства -self -etch**

Атхезивна средстава са потпуним нагризањем глеђи и дентина

- Неопходно је испирање киселине после кондиционирања глеђи и дентина
- Средства **у 3 корака** – нагризање глеђи фосфорном кис, кондиционирање дентина прајмерима, апликација атхезивног средства (I-IV генерације)
- Атхезивни системи **у 2 корака** са тоталним нагризањем глеђи и дентина (Vгенерација) где су прајмер и бонд у 1 боци
- Ови системи се најчешће употребљавају с тим што су двофазни осетљивији од трофазних

Самонагризајућа атхезивна средстава

- Имају мономере где се истовремено одвија процес деминерализације тврдых зубних ткива и инфилтрација мономерне смоле
- Овде спадају самонагризајући атхезивни системи VI и VII генерације где после апликације кондиционера **није потребно испирање** кавитета самонагризајући прајмер се не испира за разлику од ортофосфорне киселине код атхезива са потпуним нагризањем

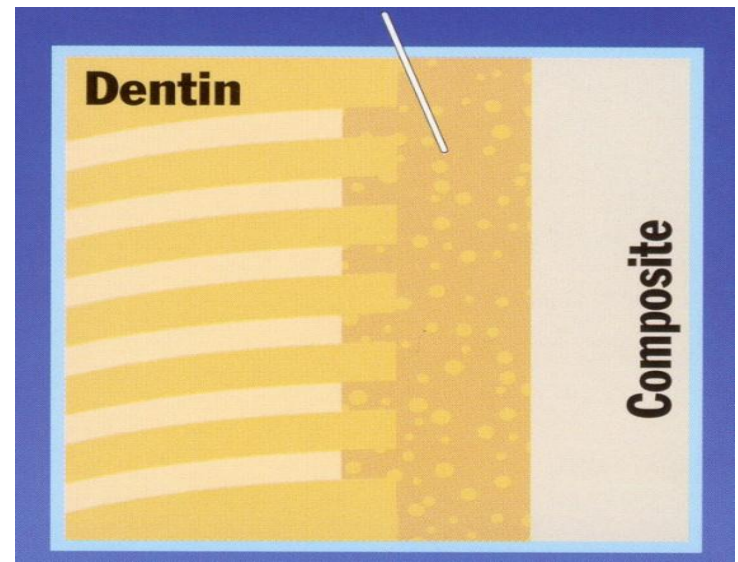
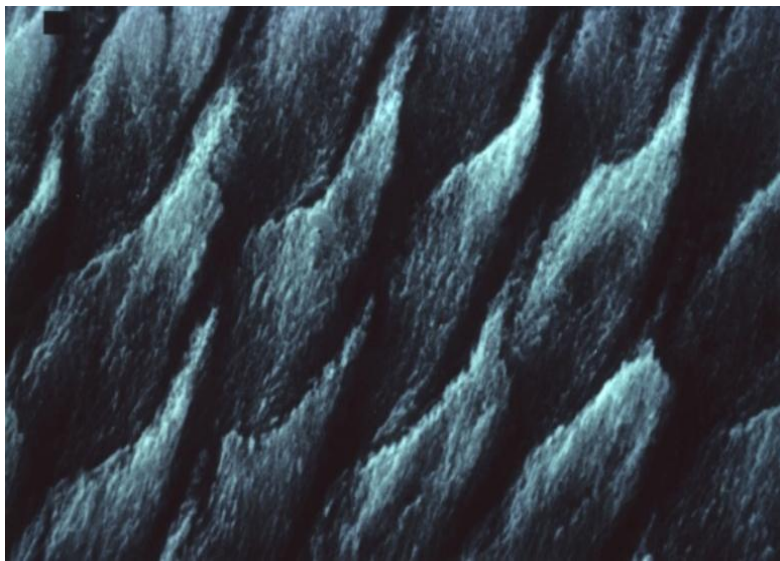

Атхезивна веза

- Атхезивна веза са зубним ткивом се успоставља и преко глас јономер цемената уклањањем размазног слоја
- Сендвич техника

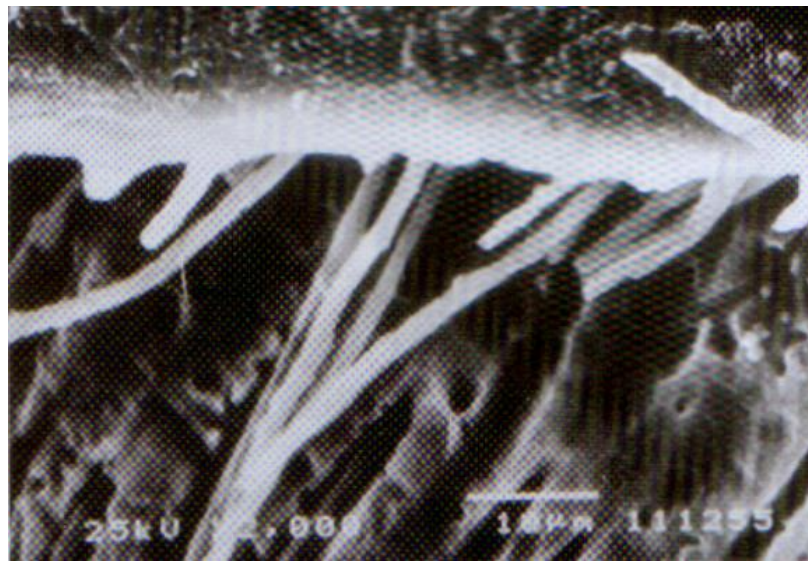
Квалитет везе испуна и зубних ткива

- Основу рестауративне стоматологије поставио је Buonocore 1955 г. употребом киселине за нагризање gleђног руба у циљу стварања микромеханичке везе између **композита и gleђи** што није било довољно да елиминише микроцурење
- Да би се побољшао квалитет рубног затварања неопходно је остварити адхезивну везу између **дентина и композита** увођењем дентин атхезивних система

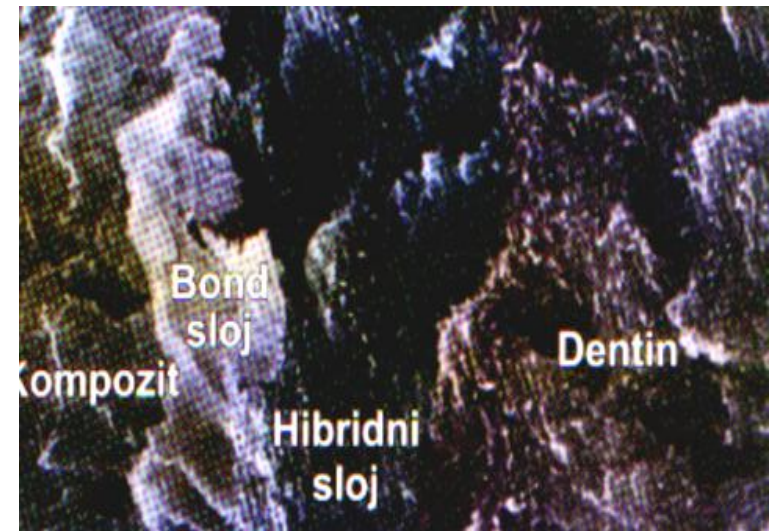
Квалитет везе испуна и зубних ткива

- Добре особине композита компромитује настанак микропукотине између зида кавитета и испуна услед полимеризационе контракције и неусклађеног коефицијента термичке експанзије композита и чврстих зубних ткива
- Последица је **микроцурење** – продор микроорганизама, токсина, оралних флуида
- Клиничка манифестација је **ивично пребојавање испуна, постоперативна осетљивост зуба, секундарни каријес**

- Савремене атхезивне системе чине 3 компоненте
- **Кондиционер** – који уклања размазни слој, отвара дентинске тубуле, уклања хидроксиапатит из перитубуларног и интертубуларног дентина ослобађа колагена влакна, која не треба да колабирају услед исушивања
- **Прајмер** – који се састоји од бифункционих мономера у испарљивом раствору и формира везу између хидрофобних композита и хидрофилног дентина треба да оствари добро квашење деминерализованог дентина
- **Атхезив** – непуњена нисковискозна смола формира **хибридни слој**

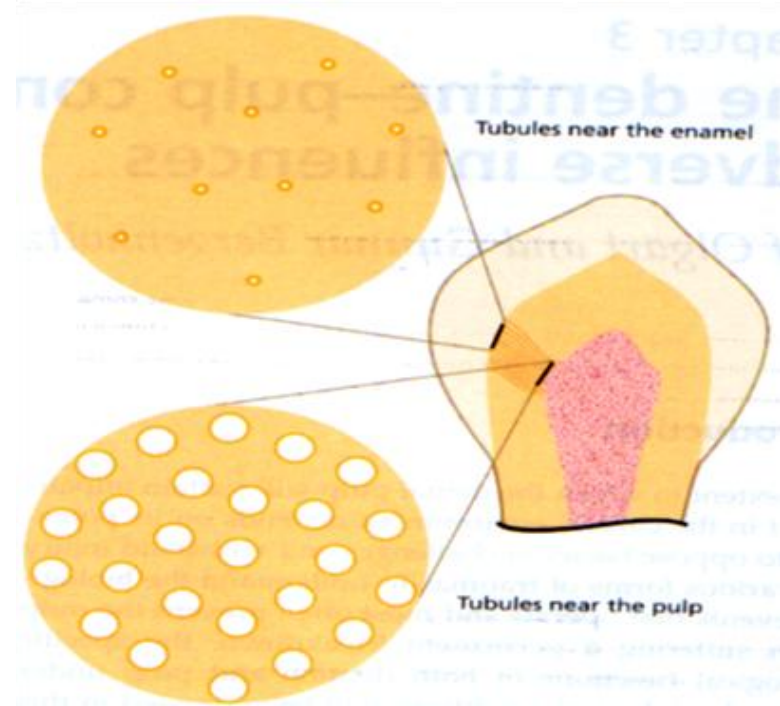
Квалитет везе испуна и зубних ткива

Квалитет везе испуна и зубних ткива

- Атхезивна веза је јача у суперфицијалном него у дубоком дентину због веће површине интертубуларног дентина и мање густине дентинских канлића
- Већина ДАС су хидрофобна тако да јачина везе опада се дубином кавитета због влажности дентина сем ако се користе хидрофилна ДАС
- На атхезивну везу утиче промена структуре дентина веза са склеротичним дентином је лошија

Квалитет везе испуна и зубних ткива

- Рубно затварање је боље у оклузалном у односу на гингивални кавитет
- Због неповољног правца пружања дентинских каналића на површину гингивалног зида дентина
- Због неравномерне дистрибуције напона
- Код субгингингивних лезија недостатак глеђи, кварење, некомплетна полимеризација

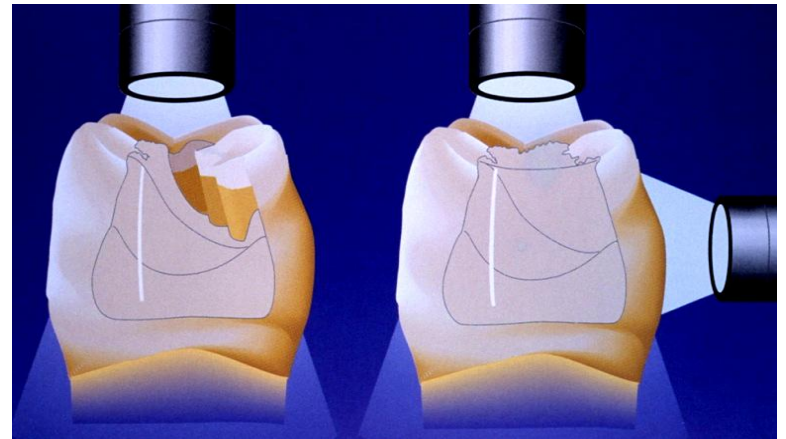
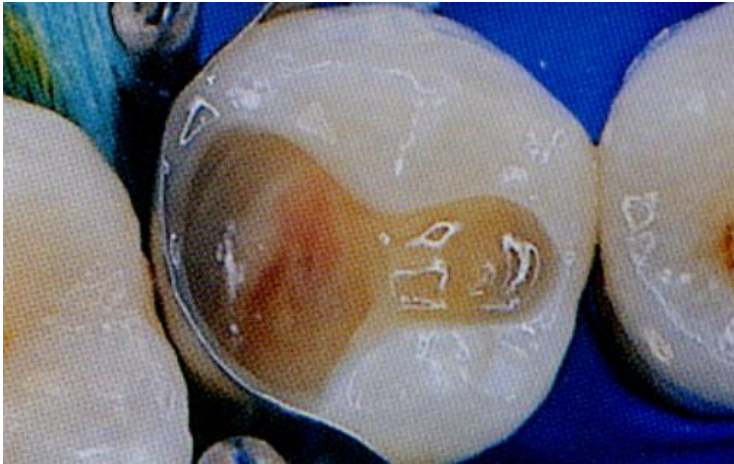
АТХЕЗИЈА КОМПОЗИТА НА БОЧНИМ ЗУБИМА

- Атхезија и рубно затварање композита значајно се повећава ако су рубови препарације кавитета у глеђи закошавање глеђи, боље рубно затварање и постепен прелаз
- Проблем је атхезија композита за гингивни степеник препоручује се прво стављање слоја течног композита или ГЛЦ ојачаног композитом
- Крварење и хипертрофична гингива ремете атхезију неопходно је уклонити је и зауставити крварење

АТХЕЗИЈА КОМПОЗИТА НА БОЧНИМ ЗУБИМА

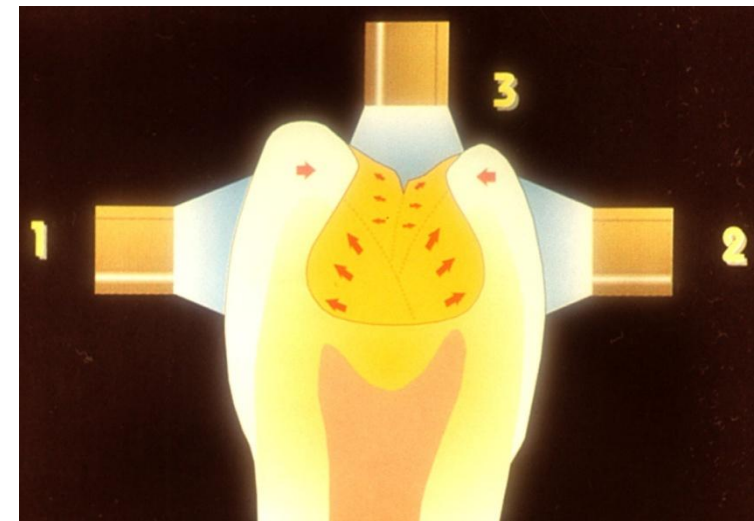
- Некомплетна полимеризација се не примећује на површини али може да изазове **иритацију** пулпе
- Да би се смањила полимеризациона контракција неопходно је стављати композит у слојевима од 2мм, већа количина композита доводи до веће контракције
- Лоша веза између материјала и зуба узрокује **постоперативну преосетљивост и микроцурење**

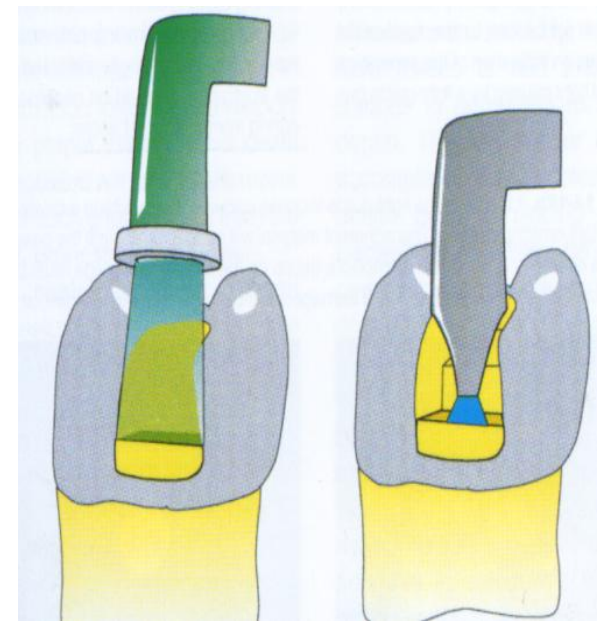
- Контракција при полимеризацији композита је последица приближавања молекула током конверзије мономера у мрежу полимера и на њен степен утиче **врста и количина органског матрикса као и међусобни однос смоле и пуниоца**
- Смањење волумена композита изазваног контракцијом током полимеризације развија напон **истезања на атхезивном споју** испуна и зида кавитета и уколико вредности напона композита надмаше јачину атхезивне везе композитног система и зида кавитета доћи ће до пуцања везе и формирања **микропукотине већ при постављању композита**

Квалитет везе **И**спуна и **З**убних **Т**кива

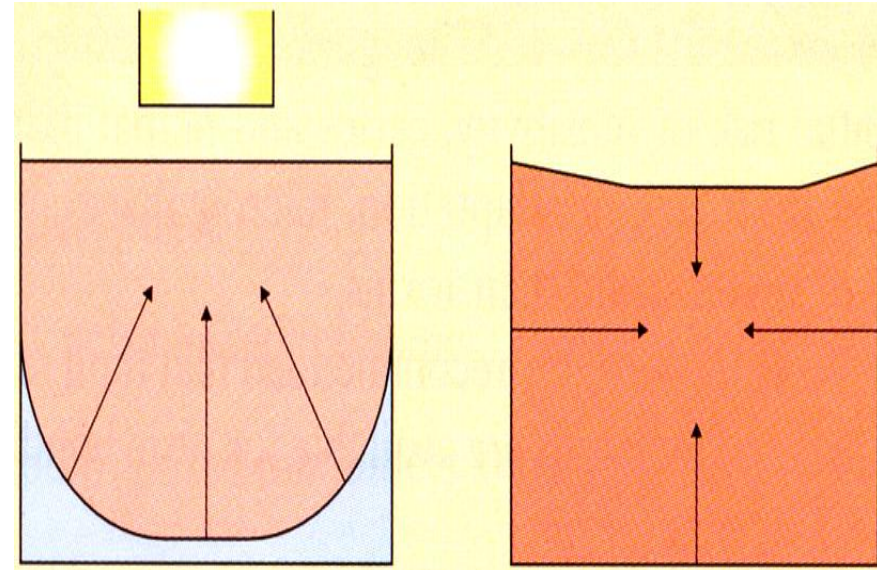
- Још се није појавио композит без полимеризационе контракције
- Смањење степена контракције постиже се **слојевитом техником** постављања композитна
- Изменом **протокола полимеризације (soft – start, pulse curing)**
- На самом почетку светлосне полимеризације композита напон који развија полимеризација је највиши, тако да **почетни интензитет светлости треба да је што мањи**
- После кратког иницијалног просветљавања потребно је направити **паузу (dark interval)** да би дошло до релаксације полимеризационог напона а затим **наставити са вишим интензитетом просветљавања**

Квалитет везе испуна и зубних ткива

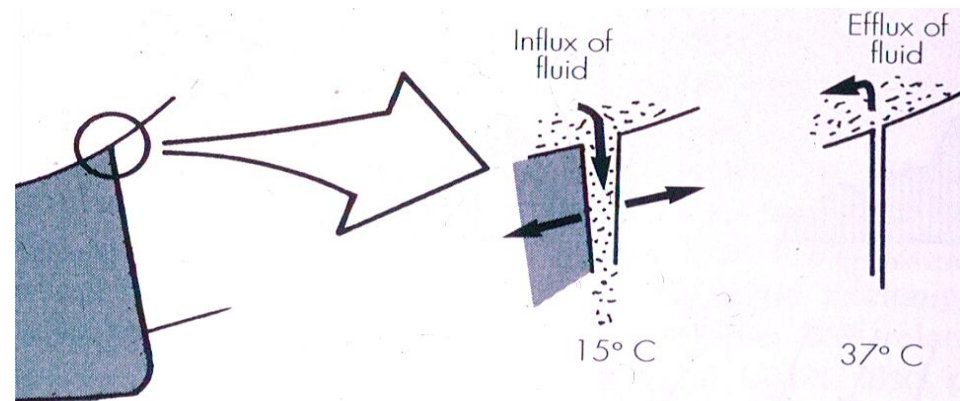
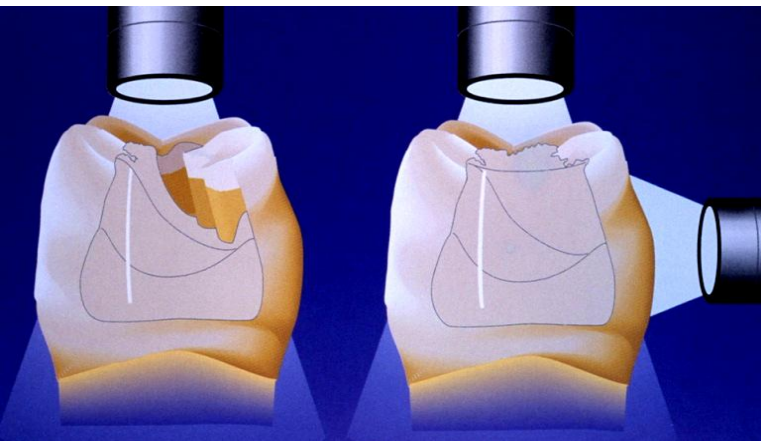
Квалитет везе испуна и зубних ткива

- На степен контракције и дистрибуцију напона утичу **величина и облик кавитета**
- Клиничке манифестације микроцурења су **постоперативна осетљивост**
- **ивично пребојавање**
- **секундарни каријес,** иреверзибилне промене пулпе, оболење апексног пародонта

Квалитет везе испуна и зубних ткива

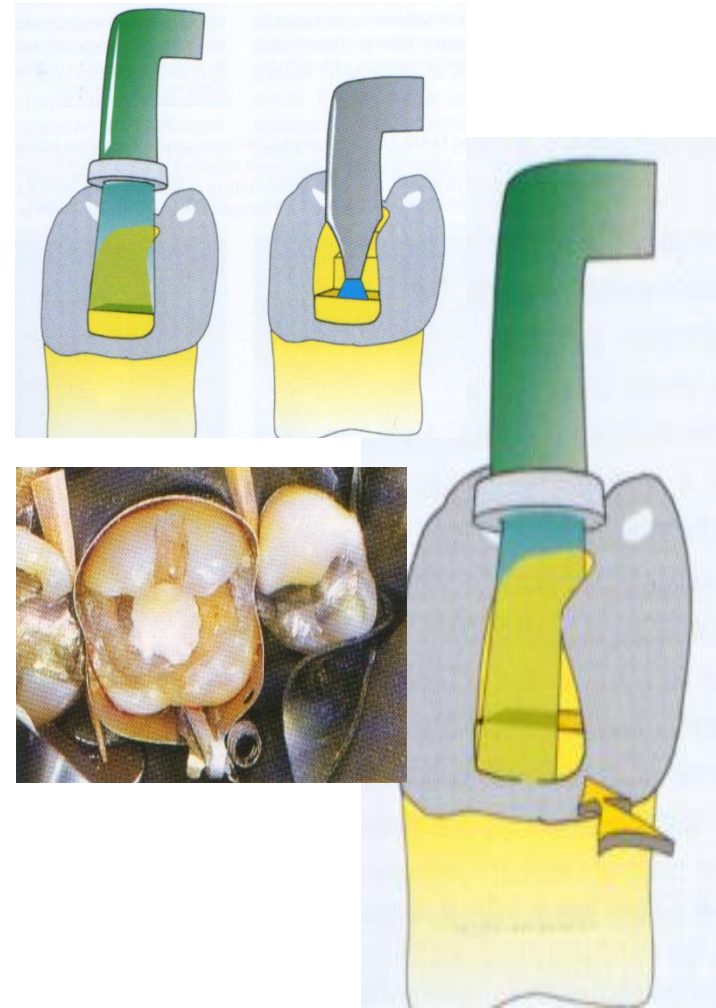
- Хемијска иритација има негативан утицај на пулпу али није главни фактор иритације пулпе
- Неадекватна препарација, одвајање испуна од дентинског зида и продор бактерија дуж пукотине основни су иритирајући фактори који доводе до патолошких промена ткива пулпе
- На јачину везе одмах делује контракција композита при полимеризацији
- Касније делују термичке промене и оптерећења у условима оралне средине

АТХЕЗИЈА КОМПОЗИТА НА БОЧНИМ ЗУБИМА

- Да би се остварила боља веза нарочито за дентин **избегавати пресушивање зуба пре апликације атхезива** јер долази до колапса колагених влакана
- Да би растварач испарио из атхезива неопходно је пустером распршити га ваздухом 10 – 15 сек. на раздаљини од неколико сантиметара
- Потребна је комплетна полимеризација како атхезива тако и композита
- Лампа треба да буде што ближе испуну полимеризација се започиње слабијим интензитетом светла па се постепено појачава
- Потребно је полимеризовати из више **углова** подминирана места, матрица, кочић заклањају светло

Квалитет везе испуна и зубних ткива

Квалитет везе испуна и зубних ткива

- Упркос значајном напретку композитних испуна и атхезивних система идеална атхезија још није постигнута
- Услови за композите су бољи код премолара него код молара јер су кавитети мањи, притисак жвакања је мањи, боља је орална хигијена

